2007 YIL 13 MART, SESHANBA

Qishloq HAYOTI

O'zbekiston Respublikasi ijtimoiy-iqtisodiy gazetasi

1974 yil 1 yanvardan chiqa boshlagan

№ 33 (7.182). Sotuvda erkin narxda

Эзгуликка йўғрилган удум

Халқимизнинг ажойиб удумлари кўп. Шулардан бири-ҳашар. Тирик жон борки, ундан четда қолмайди. Эл-улус, маҳалла-кўй ягона эзгу мақсад йўлида бир жон бўлиб меҳнат қилишади. Қарабсизки, теварак-атроф топ-тоза бўлиб, яшнаб кетади. Янги боғ-роғлар бунёд бўлади, эзгу амалларга қўл урилади.

Юртимизга азалий байрам – Наврўзи олам ташриф буюраётган кунлари 10-11 март республикамиз миқёсида умумхалқ ҳашари бўлиб ўтди. Шанба куни тонгда бошланган бу ажойиб меҳнат байрамида мамлакатимиздаги барча меҳнат жамоалари, саховатпеша ҳамюртларимиз бир ёқадан бош чиқариб, фаол иштирок этдилар.

Республика "Маҳалла" хайрия жамғармасида ташкил этилган "Умумхалқ ҳашари" штабидан олинган маълумотларга кўра, ушбу тадбир туфайли республикамиз бўйича 70 минг тоннадан ортиқ маиший қурилиш чиқиндилари чиқарилиб, 34 минг гектардан ошиқ ер ободонлаштирилди. 25 минг километрдан ортиқ ариқ-зовурлар тозаланди. 25 миллион атрофида манзарали, мевали ва гул кўчатлари ўтқазилди. 6 мингга яқин қабристонлар ободонлаштирилди.

Ушбу хайрия ҳашарида 15 миллиондан зиёд ҳамюртларимиз иштирок этишди.

ҚОРАҚАЛПОҒИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ:

"Наврўз" умумхалқ байрами муносабати билан ўтказилаётган ободонлаштириш ва кўкаламзорлаштириш ойлиги ҳамда 10-11 март кунлари ўтказилган умумхалқ хайрия ишларида қорақалпоғистонликлар фаол иштирок этишди. Қарийб 1262000 киши қатнашган ушбу хайрли тадбирда 1040 гектар майдон ободонлаштирилди, 5668 тонна турли ахлат ва чиқиндилар чиқариб ташланди, 1305 километрлик ариқ ва сув йўллари тозаланди, мавжуд барча зиёратгоҳ-қабристонлар обод қилинди. 156936 туп манзарали, 65776 туп мевали, 29975 туп гул кўчатлари экилди. 624980 та дарахтларга шакл берилиб, оқланди.

БУХОРО:

Вобкент тумани марказида, Тошкент – Бухоро автомобиль йўлининг шундоқ ёқасида кўркамгина деҳқон бозори қад ростлаяпти. Хайрия ҳашари кунлари бу ерда ишловчилар сони икки-уч ҳисса кўп бўлди. Ободончилик, кўкаламзорлаштириш юмушларига ёшу қари ўз ҳиссасини қўшди.

Бизга хабар беришларича, хайрия ҳашарида вилоят бўйича 1 миллион 296 минг нафардан зиёд киши қатнашган. Улар кучи билан 2149 гектар ерда ободончилик ишлари бажарилган. 1523 километр узунликдаги ариқ ва зовурлар тозаланиб, 410 тоннадан зиёд маиший ҳамда қурилиш чиқиндилари чиқарилган. 1398 та зиёратгоҳ ва қабристонда ободончилик ишлари бажарилган. Ҳашар асносида хайрли, савоб юмушлар ҳам унутилмади. Муҳтож, ногирон инсонларга жами 78 миллион сўмликдан зиёд мурувват ёрдами кўрсатилди.

ТОШКЕНТ:

Президентимизнинг "Наврўз умумхалқ байрамини кенг нишонлаш тўғрисида"ги қарори ижроси, умумхалқ хайрия ҳашари кунлари ҳамда Наврўз байрамига бағишлаб "ЭКОСАН" халқаро ташкилоти "Мева-шарбат" илмий-ишлаб чиқариш бирлашмасининг Р.Шредер номли институти ҳудудида экологик акция ва ҳашар ташкил этди.

Унда дипломатик корпус ва халқаро ташкилотлар вакиллари, Олий Мажлис Сенати аъзолари, Қонунчилик палатаси депутатлари, фан ва маданият арбоблари, таниқли шоир-ёзувчилар ҳамда санъаткорлар қатнашдилар.

Ҳайрия ҳашарида "ЭКОСАН" халқаро ташкилоти томонидан Тошкент тумани аҳолисига 3 миллион сўмлик хайрия ёрдами кўрсатилди.

НАВОИЙ:

Навоийда ҳам бу эзгу анъана кўтаринки руҳда ўтди. Айниқса, буюк мутафаккир Алишер Навоийнинг 106 гектарли улкан боғи қайта яшаргандек бўлди. Бу гўшага олтмиш минг туп гул кўчати ўтқазилди.

Февраль-март ва апрель-май ойларида ўтказиладиган ҳашарларда 317 минг туп мевали, манзарали дарахт кўчатлари, минг хил рангда товланувчи гул кўчатлари ўтқазиш режалаштирилган. Бу жараёнда 30 маҳалла фуқаролари йиғинлари фаол қатнашмоқда.

Зарафшон, Учқудуқ шаҳарларидаги саноат корхоналари ишчи-хизматчилари ҳам умумхалқ ҳашари куни сидқидилдан меҳнат қилишди. Томди, Конимех, Нурота, Учқудуқ туманларидаги қоракўлчилар қўзилатиш мавсумини бошлаш билан бирга, ўз шаҳру қўрғонларини, овулларини баҳорий қиёфага киритдилар.

СИРДАРЁ:

Умумхалқ хайрия ҳашарига пухта тайёргарлик кўрган сирдарёликлар эрта тонгданоқ ободончилик ишларини бошлаб юбордилар.

Янгиер шаҳри бу йил ўзининг 50 йиллигини нишонлайди. Шанба куни ўн бир мингга яқин меҳнаткашлар умумхалқ ҳашарида иштирок этишди. 5700 дона мевали, 3100 дона манзарали, 4600 туп гул кўчатлари экилди, 18 километр ариқ тозаланди. 100 тонна маиший чиқинди олиб чиқилди.

Шу куни эҳтиёжманд оилаларга 2 миллион 800 минг сўмлик мурувват ёрдами кўрсатилди. 2 миллион 700 минг сўм иш ҳақи хайрия фондига ўтказилди.

ҚАШҚАДАРЁ:

Қашқадарёда одамлар умумхалқ ҳашарини йирик маданий-маиший, ижтимоий-иқтисодий тадбир сифатида қадрлаб, бу хайрли ишда фаол қатнашдилар. Вилоят миқёсидаги умумхалқ ҳашарида 1104 минг киши иштирок этиб, 1683 гектар майдон ободонлаштирилди, 2095 тонна маиший ва қурилиш чиқиндилари чиқариб ташланди. 766 километр ариқ-зовур тозаланди. 3600 минг туп манзарали, 249 минг туп мевали, 614 минг туп гул кўчатлари ўтқазилди.

1419 мингта дарахтлар оқланиб, шакл берилди. 2280 квадрат метр уй-жойлар таъмирланди. Эҳтиёжманд оилаларга мурувват ёрдами кўрсатилди.

НАМАНГАН:

1 миллион 400 мингдан ортиқ ишчи кучи, 1300 дан зиёд техника билан катта кўламдаги ободонлаштириш ва кўкаламзорлаштириш ишлари амалга оширилди. Жумладан, 2 миллион 400 минг туп мевали ва манзарали дарахт кўчатлари ўтқазилди, 5,5 минг гектарга яқин майдон ободонлаштирилди.

АНДИЖОН:

Хайрия ҳашари чинакам яратувчилик байрамига айланиб кетди, десак муболағаси йўқ. Шаҳрихон туманидаги Абдубий маҳалласида анча йиллардан буён ташландиқ ҳолга келган жой кўркам хиёбонга айланди-қолди. Пахтаободдаги Омонхўжа – 2 маҳалласида яшовчи аҳоли томорқасига сув етказиб берадиган ариқни уюшқоқлик билан тозалашди.

Бир неча йиллардан буён "Андижонни кўркам ва обод вилоятга айлантирайлик" шиори остида ободончилик бўйича вилоят миқёсида кўрик-танлов ўтказиб келинмоқда. Бу кўрик-танловнинг иштирокчилари сафи йилдан-йилга кенгайиб боряпти.

Бўлиб ўтган хайрия ҳашари кўрик-танловнинг бошланиши саналади. Август ойининг охирида тадбир хонадон, кўча, маҳалла ва туман миқёсида ўтказилади. Ғолиблар вилоят босқичида аниқланади.

СУРХОНДАРЁ:

Шу кунлари воҳада 400 минг тупдан зиёд манзарали, 300 минг тупдан ортиқ мевали дарахт кўчатлари қадалди. Шаҳару қишлоқлар меҳнат байрами тусини олди. Йўллар, хиёбонлар, боғлар, ариқлар тозаланди, тартибга келтирилди. Кўплаб қабристонларда теварак-атрофни поклаш, тозалаш, кўчат экиш юмушлари амалга оширилди.

Умумхалқ ҳашари Термиз, Денов шаҳарлари, Қумқўрғон, Сариосиё, Денов, Жарқўрғон ва Бойсун туманларида, айниқса, катта уюшқоқлик билан ўтказилди. Воҳа меҳнаткашлари бу йилги умумхалқ ҳашарида ҳар йилдагидан фаол ва қизғин иштирок этдилар. Ҳашарнинг "Ижтимоий ҳимоя йили"да ўтаётганлиги, ҳашардан тушган маблағнинг айнан ижтимоий мақсадларга сарф этилиши савобталаб элга жўшқинлик бахш этди.

Ушбу материалларни «Қишлоқ ҳаёти» мухбирлари Ҳидоят АҲМЕДОВ, Истам ИБРОҲИМОВ, Анвар ҚУЛМУРОДОВ, Ҳамдам ЭШОНҚУЛОВ, Шомурод ХОЛМУРОДОВ, Фахриддин БОЗОРОВ, Рустамжон УММАТОВ, Қобилжон АСҚАРОВ, Менгнор ОЛЛОМУРОДОВ тайёрлади.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг

ҚАРОРИ

Муддатли ҳарбий хизматнинг белгиланган муддатларини ўтаб бўлган фуқароларни хизматдан бўшатиш ҳамда Ўзбекистон Республикаси Қуролли Кучларига навбатдаги чақирув тўғрисида

«Умумий ҳарбий мажбурият ва ҳарбий хизмат тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикаси Қонунига мувофиқ:

1. Муддатли ҳарбий хизматнинг белгиланган муддатларини ўтаб бўлган фуқаролар Ўзбекистон Республикаси Қуролли Кучлари резервига бўшатилсин.

2. Чақирилиш муддатини кечиктириш ҳуқуқига эга бўлмаган Ўзбекистон Республикасининг чақирув ёшидаги фуқаролари 2007 йилнинг апрель-май ойларида муддатли ҳарбий хизматга чақирилсин.

Муддатли ҳарбий хизматни ўташга яроқли ҳамда чақирилиш муддатини кечиктириш ва чақирилишдан озод этиш ҳуқуқига эга бўлмаган, бироқ ушбу чақирув мобайнида Қуролли Кучлар сафига чақирилмайдиган фуқаролар сафарбарлик чақируви резервига олинсин.

3. Ушбу қарорнинг ижросини назорат қилиш Ўзбекистон Республикаси Бош вазири Ш.Мирзиёев ва Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Миллий хавфсизлик кенгаши Котиби М.Атаев зиммаларига юклансин.

Ўзбекистон Республикаси Президенти И.КАРИМОВ

Тошкент шаҳри,
2007 йил 7 март

Навоий шаҳридаги "Навоий-азот" ДАЖга қарашли санаторий-профилакторийда ҳар йили кўплаб ишчи-хизматчилар ўз саломатликларини тиклаб, қизғин меҳнат жабҳасига қайтадилар. 100 ўринли мазкур соғломлаштириш масканида малакали шифокор ва ҳамширалар дам олувчиларга намунали тиббий хизмат кўрсатишяпти.

СУРАТДА: 1-тоифали шифокор, тажрибали физиотерапевт Гулчеҳра Мусаева.

Б.АКРАМОВ олган сурат.

Куннинг муҳим воқеалари

- **Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Сенати Кенгашининг мажлиси бўлиб ўтди.**
- **Пойтахтимизда Ўзбекистон Халқ таълими вазирлиги ташаббуси билан таълим мазмунини такомиллаштириш ва сифат самарадорлигини таъминлашнинг устувор йўналишларига бағишланган ўқув-семинар бўлиб ўтди.**
- **"Олтин мерос" халқаро хайрия жамғармаси фаоллари Самарқанд вилояти Оқдарё ва Пайариқ туманларининг бир қатор қишлоқ ҳамда маҳаллаларида учрашувлар, суҳбатлар ўтказишди.**
- **Жаҳон иқтисодиёти ва дипломатия университетида Ўзбекистон Республикаси Ташқи ишлар вазирлиги, ЮНЕСКОнинг мамлакатимиздаги ваколатхонаси билан ҳамкорликда "Ислом дини ва бағрикенглик: Ўзбекистон мисолида" мавзуида халқаро давра суҳбати ташкил этилди.**
- **Мирзо Улуғбек номидаги Ўзбекистон Миллий университетида иқтидорли талабаларнинг республика илмий-амалий анжумани ва илмий ишлар танлови бошланди.**
- **Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат ва жамият қурилиши академиясида Республика хотин-қизлар қўмитаси билан ҳамкорликда Фарғона, Андижон ва Наманган вилоятлари шаҳар ва туман хотин-қизлар қўмиталари фаоллари махсус ўқуви бошланди.**
- **Қарши шаҳрида дуатлон бўйича Ўзбекистон чемпионати якунланди.**
- **Ёшларнинг ҳуқуқий билимларини кенгайтириш мақсадида ўтказиб келинаётган анъанавий "Энг иқтидорли ёш истеъмолчи" республика кўрик-танловининг Бухоро вилоят босқичи якунланди.**
- **Намангандаги спорт майдонларида соғлиқни сақлаш ходимлари ўртасида 8 Март байрамига бағишланган хотин-қизлар спартакиадаси бўлиб ўтди.**
- **Наманганда ўтказилган амалий семинарда товар ишлаб чиқарувчилар, хусусий тадбиркорлар, фермер хўжаликларининг таъминот тузилмалари билан ўзаро муносабатларига оид масалалар муҳокама этилди.**

Хабарлар

"Микрокредитбанк" – халқаро Микромолиялаш маркази аъзоси

"Микрокредитбанк" акциядорлик банки яқинда Европа ва Мустақил Давлатлар Ҳамдўстлиги Микромолиялаш маркази кенгаши ҳақиқий аъзолигига қабул қилинди.

Бу ҳолат мамлакатимиздаги ҳар бир якка тадбиркор, кичик бизнес субъектлари учун барқарор даромад манбалари яратишга яна ҳам кенгроқ қулайликлар ҳозирлайди.

Ушбу марказ 2001 йилда Варшава шаҳрида ташкил этилган бўлиб, ҳозирги пайтда дунёнинг 53 мамлакатидаги юздан ортиқ микромолия ташкилотлари унга аъзодир.

Журналистлар билан мулоқот

Самарқанд вилоят ҳокимлигида республика оммавий ахборот воситаларининг вилоятдаги мухбирлари, вилоят газеталарининг муҳаррирлари ҳамда вилоят ташкилот ва корхоналарининг раҳбарлари иштирокида матбуот конференцияси бўлиб ўтди.

Конференцияда "Ижтимоий ҳимоя йили"да вилоятда амалга ошириладиган истиқболли режалар, Самарқанд шаҳрининг 2750 йиллик юбилейи арафасида бажарилиши кўзда тутилган ишлар ҳақида фикр алмашилди.

Аёллари эъзозланган юрт

Мамлакатимиз мустақилликка эришган дастлабки кунлардан бошлаб аёлларимизнинг жамиятдаги ўрни, нуфузи, ҳурмат ва эътиборини ошириш, уларнинг қонуний ҳуқуқ ҳамда манфаатларини таъминлаш масаласи юртимизда олиб борилаётган давлат сиёсатининг устувор йўналишларидан бирига айланди.

Бунга Юртбошимиз томонидан аёлларнинг давлат ва жамият қурилишидаги ўрнини оширишга доир қабул қилинган бир қанча Фармон ва қарорлар ёрқин мисолдир.

Ҳозир Олий Мажлис Сенатининг 15 фоизини, Қонунчилик палатаси депутатларининг 17,5 фоизини аёллар ташкил этаётганлигини ҳам фикримизнинг яққол исботи сифатида келтириш мумкин.

Яқинда Юртбошимиз 8 март - Хотин-қизлар байрами муносабати билан Ўзбекистон хотин-қизларига йўллаган табригида "...юксак билим ва малакага эга бўлган оқила аёлларимиз ҳокимиятнинг қонунчилик, ижро ва суд тармоқларида нуфузли ўринни эгаллаб, хотин-қизларимизнинг, халқимизнинг ишончли вакиллари сифатида фаолият олиб бориши учун кенг имконият очиб берсак, бу ҳолат ижтимоий ҳаётимизда доимий анъанага айланса, ишончим комилки, олдимизда турган барча муаммоларни адолатли ечишда, ҳуқуқий демократик давлат ва фуқаролик жамиятини барпо этиш йўлида салмоқли қадам қўйган бўламиз", деб аёллар нуфузини кўтаришга яна бир бор эътиборни қаратдилар.

Дил сўзи

Бугунги кунда ўзбек аёллари барча соҳаларда ўзларининг нималарга қодир эканлигини намойиш этишмоқда. Уларнинг жамиятимиздаги ҳар бир жабҳада ўз ўрни, ўз хизматлари бор. Буларнинг барчаси уларнинг юксак иқтидори, изланувчанлигидан далолатдир. Масалан, мен ўзим 1999 йили Қизилтепа туманининг Ўртачўлида "Валиобод" фермер хўжалигини ташкил этдим. Яъни, бир оддий қишлоқ аёли сифатида мулк эгаси бўлдим. 15-20 йил аввал буни, ҳатто, тасаввур ҳам қилиб бўлмас эди. Бу фермерчилик ҳаракатига давлатимиз раҳбари томонидан катта эътибор берилаётганлиги ва имконият яратилаётганлиги самарасидир. Қилган меҳнатимиздан, аввалambор, ўзимиз манфаат кўраётирмиз. Ҳар йили фермер хўжалигимиз аъзолари билан биргаликда 50-60 миллион сўм даромад қилаётирмиз.

Аёл киши учун озроқ меҳр, эътибор, кўмак керак. Биз аёллар Юртбошимиз ва ҳукуматимиз томонидан кўрсатилаётган бу меҳрни, эътиборни, қўллаб-қувватлашни доимо ҳис қилиб, сезиб турибмиз. Аёллари эъзозланган юртнинг келажаги порлоқдир.

Раъно ВАЛИЕВА,
Қизилтепа туманидаги "Валиобод" фермер хўжалиги раҳбари, Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлис Сенати аъзоси.

Тежалгани - нақд бойлик

Халқимизнинг асрлар синовидан ўтган "Тежоғлиқ иш – бежоғлиқ иш", "Сара уруғ – ҳосил бўлиқ", "Тежалгани – нақд бойлик" сингари мақоллари замирида олам-олам маъно мужассам. Бутун борлиқ янгиланиб, яшнаётган, деҳқон экин-тикин ишларига енг шимараётган паллада юқоридаги ҳикматларни эслаганимиз бежиз эмас. Зотан, мамлакатимиз деҳқончилигида етакчи тармоқ ҳисобланган пахтачиликнинг иқтисодий кўрсаткичларида уруғлик чигитнинг сара бўлиши, туксизлантирилганлиги, унинг ерга замонавий усулларда қадалиши, гектарига қанча миқдорда сарфланиши ва бир текис ундириб олингунгача бўлган агротехник тадбирларнинг бекаму кўст адо этилиши алоҳида аҳамият касб этади. Бу йилги ҳосилга пойдевор қўйилиши арафасида айни шу муҳим масалани таҳлил этиш жоиз.

Уруғлик сарфини қисқартириш, чигитни туксизлантириш, экишда такомиллашган сеялкалардан фойдаланиш, яганалаш сингари сермашаққат қўл меҳнатидан халос бўлиш ва бошқа омиллар ҳисобига иқтисодий тежамкорликка эришиш борасида кейинги уч-тўрт йилда Бухоро вилоятида ибратли ишлар амалга оширилмоқда. Илгари мамлакатнинг бошқа ҳудудларидаги каби Бухорода ҳам ҳар гектар ер ҳисобига катта миқдорда тукли чигит сарфланарди. Чунончи, 1997 йили бу кўрсаткич қарийб 140 килограммни ташкил этганди. 2004 йилдан бошлаб тажриба тариқасида Вобкент, Бухоро ва бошқа туманларда сарф-харажатларни камайтириш мақсадида уруғлик тайёрлаш ва ерга қадашда янги усуллар қўлланилди. 2005 йили бу борадаги ишлар кўлами янада кенгайди. Янгилик жорий этила бошланган дастлабки йили 34 та такомиллашган сеялкадан фойдаланилган бўлса, уларнинг сони 2005 йили 56, ўтган йили эса 175 тага етказилди. Янгиликни қўллашда Бухоро туманида чигитни туксизлантирадиган Ўзбекистон–Франция қўшма корхонаси ишга туширилганлиги, Ғиждувонда ҳам худди шундай технология йўлга қўйилганлиги муҳим аҳамият касб этмоқда.

Ана шу саъй-ҳаракатларнинг иқтисодий самарасини баъзи рақамларни чоғиштириш билан яққол кўриш мумкин. 2002 йили вилоят бўйича ҳар гектар ҳисобига ўртача 95,3 килограмм уруғлик сарфланган бўлса, бу кўрсаткич 2003 йили 91, 2004 йили 75,8, 2005 йили 49,9, ўтган йили эса 19,4 килограммгача камайди. 2002 йили 12291 тонна уруғлик ишлатилган эди. 2006 йили эса 2565 тонна чигит кифоя қилди. Демак, чигит сарфидаги тежамкорлик қарийб 10 минг тоннани ташкил этмоқда. Ана шу хом ашёдан минг-минглаб тонна ўсимлик ёғи, совун, кунжара, шелуха чиқишини, бу маҳсулотларга бўлган талаб-эҳтиёжни қондиришда муҳим ўрин тутишини инобатга олсак, янгилик қандай наф келтираётганлиги яққол намоён бўлади.

Таҳлил

–Такомиллашган агротехнологияларни қўллаш, кенг қаторли замонавий сеялкалардан фойдаланиш нафақат чигит сарфини қисқартириш, балки иш ҳажмини камайтириш, чунончи, яганалаш каби ортиқча юмушларга барҳам бериш, ёқилғи ва бошқа ресурсларни иқтисод қилиб қолиш имконини беряпти, – дейди Бухоро вилояти қишлоқ ва сув хўжалиги бошқармаси бошлиғининг ўринбосари Шавкат Рўзиев. – Ана шулар ҳисобидан ўтган йили 2004 йилга нисбатан 6 миллиард 634 миллион сўм маблағ тежаб қолинди.

Хўш, худди шу масала республика бўйича қандай ҳал этилмоқда, деган савол кўпчиликни қизиқтириши табиий. 1997 йили ҳар гектар ерга 123,3 килограммдан уруғлик сарфланганди. Қишлоқ хўжалигидаги иқтисодий ислоҳотлар чуқурлаштирилиб, умумийликка, яъни ҳеч кимники эмаслигига асосланган ширкатлар тугатилиб, ерлар фермерлар тасарруфига берилиши мулкдорларда ҳар бир ресурсга, шу жумладан, уруғлик чигит, ёқилғига нисбатан эгалик ҳиссини тобора кучайтирмоқда. Ана шу омил ва такомиллашган агротехнологияларнинг қўлланилиши туфайли фикр юритилаётган жараёндаги сарф-харажатлар йилдан-йилга камайиб бормоқда. Хусусан, ҳар гектар ҳисобига уруғлик сарфи республикада 2000 йили ўртача 90,5 килограммни ташкил этган бўлса, бу кўрсаткич ўтган йили 57,3 килограммга туширилди. Кейинги уч-тўрт йилда бу борада қатъий тартиб ўрнатилганлиги туфайли минг-минглаб тонна чигитнинг иқтисод қилиб қолинишига эришилмоқда. Шу ўринда, бу борада Сирдарё, Наманган, Сурхондарё вилоятларида яхши натижалар қўлга киритилаётганлигини алоҳида қайд этиб ўтиш зарур.

Шу билан бирга, мамлакатнинг баъзи ҳудудларида шу йўналишда кўрилаётган чоралар талаблар даражасида, деб бўлмайди. Масалан, Самарқанд вилоятида 1997 йили ҳар гектар ҳисобига 199,3, 2000 йили 133,4 килограммдан уруғлик чигит ишлатилганди. Ўтган йили эса бу кўрсаткич 77,4 килограммни ташкил этди. Қорақалпоғистон Республикаси, Андижон, Хоразм вилоятларидаги кўрсаткичлар ҳам ҳали бу борада кўп иш қилиниши зарурлигини англатмоқда.

Давлатимиз раҳбари 2006 йилда мамлакатни ижтимоий-иқтисодий ривожлантириш якунлари ва 2007 йилда иқтисодий ислоҳотларни чуқурлаштиришнинг энг муҳим устувор йўналишларига бағишланган Вазирлар Маҳкамаси мажлисидаги маърузасида ресурслардан тежаб-тергаб фойдаланиш, уларнинг исроф бўлишига йўл қўймаслик масалаларига алоҳида тўхталиб, бу борада олдимизда турган вазифаларнинг ечимини топиш йўл-йўриқларини кўрсатиб берди. Пахтачиликдаги сарф-харажатларни камайтириш, маҳсулот таннархини арзонлаштириш ҳам айнан худди шундай йўл тутишни талаб қилади.

С.САЙДАЛИЕВ

Франция раҳбарининг нияти

Франция раҳбари Жак Ширак бу галги президентлик сайловида қатнашмаслиги ва сиёсатни тарк этишини маълум қилди.

Ширак анъанавий ойлик телечиқишида шу ҳақда фикр билдираркан, катта сиёсатдан четлашиб, ўзи ёқтирган ишлари билан шуғулланишини айтиб ўтди. 74 ёшли Жак Ширакнинг бу қарори шу йилнинг 22 апрелида бўлиб ўтадиган президентлик сайловига номзодини илгари сурганларга кенг имконият эшигини очиб беради.

Ўтказилган охирги сўровномаларга кўра, мамлакат ички ишлар вазири Николя Саркози ва социалистлар вакили Сеолен Руаяль хонимни францияликлар ғалабага асосий даъвогарлар сифатида кўришмоқда.

БМТда изоҳ бермоқчи

Эрон президенти Маҳмуд Аҳмадинажот БМТ Хавфсизлик кенгаши йиғилишида иштирок этиб, мамлакат ядровий дастурини ҳимоя қилиш ниятида.

Маҳаллий матбуотда ёзилишича, Нью-Йоркда ўтказилиши режалаштирилаётган йиғилишда Аҳмадинажот ғарб давлатлари атом бомбаси яратилаяпти, деб гумон қилаётган уранни бойитиш ишларини ўзи тушунтириб бермоқчи. Ҳозирча, Эрон раҳбарининг бу йиғилишга таклиф этилган ёки йўқлиги номаълум. БМТ томонидан ядровий дастурни тўхтатиш учун белгилаган икки ойлик муҳлатни Теҳрон аллақачон инкор этган. Бунга жавобан Хавфсизлик кенгашининг доимий беш аъзоси ва Германия Эронга қарши санкцияларни янада қаттиқлаштириш лойиҳасини илгари сурмоқда.

Капрал озод қилиниши мумкин

Исроил армиясининг хизматчиси Гилад Шалит яқин бир ҳафта ичида гаровдан озод этилиши мумкин.

Фаластин мухторияти раҳбари Маҳмуд Аббос Қуддусда Исроил бош вазири Эхуд Ольмерт билан бўлиб ўтган учрашувда бу ҳақда айтиб ўтди.

20 ёшли капрал Гилад Шалитнинг озод этилишини кузатувчилар Исроил Фаластин муносабатларини янада юмшатувчи омил сифатида башорат қилишмоқда. Шалит ўтган йилнинг июнь ойида Фаластин жангари гуруҳлари, жумладан, ҲАМАС ҳарбий қаноти томонидан гаровга олинганди. Шундан сўнг Исроил армияси Ғазо сектори ва Ливанда жангарилар ҳамда "Ҳизбуллоҳ" гуруҳига қарши уруш олиб борган эди.

АҚШда ёз бошланди

Америка Қўшма Штатлари муддатидан уч ҳафта илгари ёзги вақтга ўтди.

Шу вақтга қадар АҚШда апрель ойининг биринчи якшанбасида соат миллари олдига сурилиб, ёзги вақтга ўтилар эди. 2007 йилда кучга кирган қонунга биноан, энди Америкада ёз уч ҳафта аввал, қиш эса бир ҳафта кеч бошланади. Мамлакат қонунчилигининг бундан кўзлаган мақсади электр энергия ва ёқилғининг керагидан ортиқ сарф этилишини бартараф қилишдир.

Темир деворнинг қулаши

Кипр Республикаси ҳукумати Никосия шаҳридаги темир деворни бузиб ташлашга киришди.

Никосия бир вақтнинг ўзида Кипр Республикаси ва Шимолий Кипр Турк республикаси маркази саналади. 1974 йилдаги грек ҳамда турк жамоалари орасидаги можаролар Кипрнинг иккита республикага ажралиши ва ушбу девор қурилишига сабаб бўлган. Никосияни қоқ иккига бўлиб турган деворнинг олиб ташланишини БМТ олқишлаган. Никосия Берлиндан сўнг Европадаги охирги девор билан бўлинган марказ саналиб келинади.

Икки давлат қарори

Аргентина ва Бразилия ўзаро савдо-сотиқ алоқаларида Америка долларидан воз кечади.

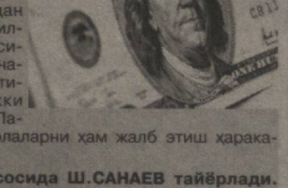

Буэнос-Айресда бўлиб ўтган икки давлат молия вазирлари учрашувида шунга келишиб олинган. Бразилия молия вазири Гуидо Мантега сўзларига кўра, икки томонлама олди-бердида Америка долларидан воз кечиш ҳар икки давлат миллий иқтисодиёти ва валютасининг янада кучайишига йўл очади. Лотин Америкасининг иқтисодий ривожланган бу икки давлати бундай келишувга Парагвай, Уругвай ва Венесуэлаларни ҳам жалб этиш ҳаракатида.

INTERNET хабарлари асосида Ш.САНАЕВ тайёрлади.

Ўзбекистон Республикаси Марказий банки ахбороти

Ўзбекистон Республикаси Марказий банки 2007 йил 13 мартдан бошлаб валюта операциялари бўйича бухгалтерия ҳисоби, статистик ва бошқа ҳисоботларни юритиш, шунингдек, божхона ва бошқа мажбурий тўловлари учун хорижий валюталарнинг сўмга нисбатан қуйидаги қийматини белгилади:

1 Австралия доллари	973,12	1 Польша злотийси	422,58
1 Англия фунт стерлинги	2410,05	1 СДР	1872,42
1 Дания кронаси	219,44	1 Туркия лираси	885,99
1 БАА дирҳами	339,39	1 Швейцария франки	1009,19
1 АҚШ доллари	1246,15	1 ЕВРО	1633,58
1 Миср фунти	218,85	10 Жанубий Корея вони	13,20
1 Исландия кронаси	18,42	10 Япония иенаси	105,38
1 Канада доллари	1063,63	1 Россия рубли	47,55
1 Хитой юани	160,86	1 Украина гривнаси	246,76
1 Малайзия ринггити	356,14		

*** Валюта қийматини белгилаш чоғида Ўзбекистон Республикаси Марказий банки мазкур валюталарни ушбу қийматда сотиш ёки сотиб олиш мажбуриятини олмаган.**

Муносабат

Айни муддао бўлди

Президентимизнинг Вазирлар Маҳкамаси йиғилишидаги маърузаси бизда катта таассурот қолдирди. Эришилган муваффақиятлар, барча соҳалардаги юксалишлар ҳақида гапирилганда, қалбимиз фахрга тўлди. Хуллас, халқимизнинг фидойилик ва бунёдкорлик билан меҳнат қилаётганлиги маърузада ўз аксини топди.

Йиғилишда ютуқлар билан бирга муаммоларга ва уларнинг ечимига эътибор қаратилди. Айниқса, Юртбошимизнинг қишлоқ ҳаётини, аҳоли турмуш даражасини тубдан яхшилаш зарурлиги ҳақида айтган сўзлари айни муддао бўлди.

–Мен мактабда дарс бераман, ўқитувчиман, - дейди Абдулазиз Шоймардонов, - мактабимиз мукаммал таъмирланди. Кўриб ҳавасингиз келади. Лекин электр токи қишлоқ шароитида эрталаб соат 6 дан соат 8 гача, икки соат берилади. Дарс бошланмасидан чироқ ўчади. Президентимиз қишлоққа электр қувватини етказиб бериш ҳақида гапирганларида, қувонганимдан кўзимдан ёш чиқиб кетди.

Қишлоқ аҳолисини иш билан таъминлашда янги цехлар, янги корхоналар, хизмат кўрсатиш пунктлари очишнинг аҳамияти катта. Лекин уларни ташкил этиш борасида муаммолар йўқ эмас.

–Менинг фермер хўжалиги ташкил этганимга 10 йил бўлаяпти, - дейди Қумқўрғон туманидаги "Арслонбойли" қишлоқ фуқаролар йиғини ҳудудидаги фермер Хўжамурод Маҳамов. – "Одамларда маблағ, пул бор", деб Президентимиз тўғри айтди. Лекин ўзим ҳам, бошқа фермер, тадбиркорлар «Минизавод қурайин, цех очайин, хизмат жойларини кўпайтирайин», десак, электр-энергияси тақсимотидаги узилишлардан чарчаймиз. Бунинг устига, қишлоғимизга газ ҳам етиб келмаган. Бундай аҳволда янги иш жойлари очиш мушкулдан мушкул.

- Биз оиламиздагилар, қариндош-қадрдонлар биргаликда ишбилармонлик қиламиз, - дейди тадбиркор Ибодулла Азимов. – Ошхонамиз, дўконимиз бор. Ҳаммом қураяпмиз. Аммо электр тақсимоти...

Суҳбатдошларимнинг сўзларини эшитиб, мулоҳаза қилдим. Қишлоққа янги ҳаётнинг, янги юксалишнинг кириб келишидан сўзлаяптилар. Зеро, мустақиллигимиз ва олиб борилаётган ислоҳотлар шу тариқа ўзининг ижобий самарасини бериши, шубҳасиз.

Менгнор ОЛЛОМУРОДОВ,
«Қишлоқ ҳаёти» мухбири.

Иқтисодиёт таянчи

Вазирлар Маҳкамасининг 2006 йилда мамлакатни ижтимоий-иқтисодий ривожлантириш якунлари ва 2007 йилда иқтисодий ислоҳотларни чуқурлаштиришнинг энг муҳим устувор йўналишларига бағишланган мажлисида Президентимиз Ислом Каримов солиқ сиёсати ҳақида тўхталиб, соҳада амалга оширилаётган ишлар хусусида фикр юритиб, солиқ сиёсатининг мўътадиллашуви юрт ободлиги ва эл фаровонлигини таъминловчи асосий омиллардан бири эканлигини таъкидлаб ўтган эди.

Шу боис, Самарқанд вилоят давлат солиқ бошқармаси ходимлари бюджет ва бюджетдан ташқари мақсадли жамғармаларга тўланадиган солиқ ҳамда бошқа тўловларни тўплаш бўйича белгиланган вазифаларни ортиғи билан уддалашга ҳаракат қилишаётир. Мавжуд ўн тўртта туман ва иккита шаҳар давлат солиқ инспекцияларида, айниқса, солиқ турлари тушуми бўйича бажариладиган ишлар қайтадан кўриб чиқилиб, тегишли чора-тадбирлар белгиланди.

Эътиборга молик жиҳати шундаки, Нарпай тумани Давлат солиқ инспекцияси ходимлари ҳуқуқни муҳофаза қилиш идоралари билан ҳамкорликда Президент Фармонлари, ҳукумат қарорлари ва тегишли кўрсатмалар ижросини таъминлаш мақсадида қатор тадбирлар ўтказишмоқда. Жумладан, улар маҳалла фуқаролар йиғинлари қошида аҳоли, айниқса, кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик вакиллари билан соҳага тегишли мавзуларда илмий-амалий семинарлар ўтказишмоқда. Бундан кўзда тутилган асосий мақсад, солиқларнинг ўз вақтида тушишига эришиш, аҳолининг ҳуқуқий саводхонлигини оширишдан иборат.

–Дунёнинг кўплаб ривожланган мамлакатларида фуқаролар солиқ интизомига тўла амал қилиши ва давлат хазинасининг бойишидан манфаатдор эканлигини яхши англайди, – дейди Нарпай туман давлат солиқ инспекцияси бошлиғи ўринбосари Ўткир Норқулов. – Мустақил давлат сифатида халқаро майдонда ўз ўрни ва мавқеини мустаҳкамлаб бораётган она диёримизнинг манфаатлари ҳар бир фуқаронинг кундалик ишига айланмоқда. Шу боис, туманимизда солиқ турлари тушуми бўйича ойлик режалар ошириб бажарилмоқда. Масалан, 2006 йилда даромад режаси 6277835,9 сўмга етган бўлса, бу кўрсаткич 2007 йилда 7311500 сўм бўлиши режалаштирилган. Ўйлаймизки, бу вазифа ҳам, албатта, адо этилади.

* * *

Иштихон туман давлат солиқ инспекцияси ходимлари томонидан ҳам соҳани ривожлантириш борасида муайян ишлар амалга оширилмоқда. Масалан, 2005 йилда 3261580,9 сўм ундирилган бўлса, бу кўрсаткич 2006 йилда 4108418,6 сўмга етказилди. Таҳлиллар шуни кўрсатиб турибдики, давлат хазинасига тушаётган солиқ тушуми йилдан-йилга ортиб бормоқда.

Солиқ

–Ҳозирда туманда барча ишлар давлатимиз раҳбари Ислом Каримов Вазирлар Маҳкамаси мажлисида таъкидлаб ўтган масалалардан келиб чиққан ҳолда ташкил этилаётир, – дейди Иштихон туман давлат солиқ инспекцияси бошлиғи вазифасини бажарувчи Зокир Хуббимов. – Яқинда ноқонуний фаолият юритаётган кўплаб тадбиркорлар аниқланиб, уларга нисбатан маъмурий, молиявий чоралар кўрилган. Афсуски, қонунчилик асослари шаклланганлиги, фуқароларнинг эркин тадбиркорлик фаолияти билан шуғулланишлари учун кенг йўл очилаётганлигига қарамай, текин даромад илинжида иш юритаётганлар ҳамон учраб турибди. Айниқса, баъзи фуқароларимиз қонунда кўзда тутилмаган маҳсулотлар билан савдо қилиб, давлат хазинасига зиён етказишаётир.

Инспекциямиз ходимлари ҳуқуқни муҳофаза қилиш идоралари билан биргаликда, сохта тадбиркорларнинг сирини фош этишга астойдил ҳаракат қилмоқда.

Чиндан ҳам тадбиркорлар учун давлатимиз томонидан катта эътибор берилаётир. Бу имкониятлардан самарали фойдаланиб, якка тартибда фаолият юритаётган тадбиркорларнинг халқ ва давлат фаровонлиги йўлида хизмат қилаётгани таҳсинга лойиқдир. Лекин, гуруч курмаксиз бўлмаганидек, айрим тадбиркорларнинг қонунларимизни четлаб ўтиб, жиноятга қўл ураётганлигини ҳам инкор этолмаймиз. Масалан, Иштихон шаҳрида истиқомат қилувчи Норхон Бердиева 349 дона 20 граммлик елим идишларда 418,18 литр этил спиртини сотаётганида, солиқчилар томонидан ушланди. Сохта тадбиркорнинг қилмиши туман судининг очиқ суд мажлисида кўриб чиқилиб, у 2 йил ахлоқ тузатиш иши жазосига тортилди. Тадбиркордан олиб қўйилган қалбаки спирт маҳсулотлари йўқ қилинди.

Фуқаро Дўстбек Қодиров тумандаги "Туркистон" фермерлар уюшмасига қарашли Арабхона қишлоғида умргузаронлик қилади. Дўстбек ноқонуний равишда спирт маҳсулотлари олди-сотдисига қўл урди. Аммо... Унинг "иши" жиноят ишлари бўйича туман судининг очиқ мажлисида кўриб чиқилди. Натижада, у ЖКнинг 186-1-моддасининг 1-қисми билан айбдор, деб топилиб, энг кам иш ҳақининг 30 фоизи миқдорида жаримага тортилди. Д.Қодировга тегишли бўлган бир ярим литрлик елим идишдаги 2500 сўмлик этил спирти, 2 дона 2000 сўмлик шампан виноси, 3 дона 3000 сўмлик вино, 3 дона 1800 сўмлик «Карвон» ароғи, 16 дона 800 сўмлик портвейн виноси ва бошқа ноқонуний маҳсулотлар йўқ қилинди.

Рустам Жиянов Иштихон шаҳридаги Орлот деҳқон бозорида ҳеч қандай ҳужжатсиз, алкоголь маҳсулотлари билан савдо қилаётган вақтида солиқчилар томонидан ушланди. У ҳам қонун олдида жавоб берди.

–Шуни айтиш керакки, "Қинғир ишнинг қийиғи қирқ йилда ҳам чиқади", – дейди Иштихон туман давлат солиқ инспекцияси маъмурий амалиёт бўлими бошлиғи Абдуқодир Маматов. – Қонунбузарлар эса охир-оқибат қилмишларига яраша жазо олишлари муқаррар. Буни ҳаётнинг ўзи кўрсатиб турибди.

Мамлакатимизда кичик бизнес ва хусусий тадбиркорликни қўллаб-қувватлашга, уни ҳар томонлама ривожлантиришга ва шу орқали мазкур соҳанинг иқтисодиётдаги улушини кўпайтиришга устувор вазифа сифатида қаралаяпти. Жумладан, давлат тизимларининг тадбиркорлар фаолиятига асоссиз аралашувини чеклаш, хўжалик субъектларига қўлланадиган жазо чораларини тўлиқ қайта кўриб чиқиш, хусусий тадбиркорларга зарур ресурсларни сотиб олиш ҳамда маҳсулотлар сотиш учун бозорларга чиқиш имкониятларини кенгайтириш, уларга молиявий кўмак, қўшимча солиқ имтиёзлари бериш каби долзарб масалаларга алоҳида аҳамият қаратилмоқда. Шундай шароитда яхши ишлаган тадбиркор бой бўлади, эл-юртга нафи тегади.

Бошқа соҳаларда бўлгани каби Самарқанд вилоятидаги солиқ идоралари фаолиятида ҳам янгиланиш жараёни кечмоқда. Ўйлаймизки, самарқандлик солиқчилар бу шарафли вазифани муваффақиятли адо этишади.

Улуғбек ЖУМАЕВ,
"Қишлоқ ҳаёти" мухбири.

Республика Ички ишлар вазирлиги ташаббуси билан ўтказилган "Намунали таянч пункти" кўрик-танловида Олтиариқ туманидаги 250-сонли милиция таянч пункти профилактика инспектори, капитан Набижон Маҳкамов совринли ўринни эгаллаган бўлса, шу танловнинг "Энг фаол маҳалла оқсоқоли" номинациясида "Полосон" қишлоқ фуқаролар йиғини раиси Турғуной Отақулова биринчи ўринга муносиб, деб топилди.

СУРАТДА: "Полосон" қишлоқ фуқаролар йиғини раиси Турғуной Отақулова қишлоқдаги 250-, 252, 323-сонли таянч пунктлари профилактика инспекторлари билан суҳбатда.

Б.АКРАМОВ олган сурат.

Акс-садо

Деҳқон чув тушмасин

«Қишлоқ ҳаёти» газетасида эълон қилинган "Сероблик сари йўл" мақоласини ўқиб, ўз фикр-мулоҳазаларимни ёзишга жазм этдим. Мақолада иккинчи нонимизга айланиб улгурган картошкачилик соҳасидаги ютуқ ва муаммолар рўйирост қаламга олинган.

Ҳақиқатан ҳам газетада таъкидланганидек, картошкачилик ривожи биринчи ўринда уруғчиликка боғлиқ, бошқа туманларни билмадим-у, бизнинг тоғли Бахмал туманида картошка экиш билан фермер хўжаликларидан ҳам кўра кўпроқ деҳқон хўжаликлари, шахсий томорқа эгалари шуғулланишади. Шундан келиб чиқадиган бўлсак, уруғчилик, деҳқонларни уруғ билан таъминлаш анчайин қийинчиликларни келтириб чиқармоқда. Хўш, беш-ўн сотих ери бор деҳқон картошка уруғини қаердан олади? Табиийки, бозордан олади. Бозордаги уруғ яхши бўлиб, дуруст ҳосил берса-ку хўп-хўп, аммо, айрим ҳолларда деҳқонлар уруғликни қўлдан харид қилиб, кўзланган ҳосилни ололмай, меҳнатларига куйиб қолаётганлари ҳам сир эмас.

Картошкачилик:

Сероблик сари йўл

Картошкани иккинчи нонга қиёслашади. Дарҳақиқат, бу неъмат ҳаётимизда буғдой ва гуручдан сўнг энг кўп истеъмол қилинадиган маҳсулот ҳисобланади. Маълумотларга қараганда, картошка Ўзбекистонда нисбатан ёш экинлардан экан.

Манбаларда картошканинг Ўзбекистонга кириб келиши турлича талқин қилинади. Айрим олимлар ўзларининг асарларида картошка бу ерда чор Россияси ўлкамизга бостириб келганидан сўнг пайдо бўлган, дея ёзишса, айримлари истилодан ўн йиллар аввал татар миллатига мансуб мулла Ғубай томонидан олиб келиниб, Тошкентдан саккиз чақирим нарида, Салар дарёси яқинидаги Нўғай қишлоғида етиштирилганлигини қайд этганлар. Тадқиқотчилар мулла Ғу-

Таҳлил

Шунинг учун республика "Ўзкартошка" фирмаси бизнинг Бахмал туманида ҳам ўз шохобчасини очиб, нафақат фермерларни, балки, бозорни турли сабзавотлар билан тўлдириб, бойитиб турган шахсий томорқа эгалари ва деҳқон хўжаликларини ҳам юқори сифатли, ҳосилдор, энг муҳими, ишончли картошка уруғи билан таъминласа, нур устига нур бўларди, деб ўйлайман. Шундай қилинса, деҳқон картошкадан мўл ҳосил олиб, биринчи навбатда, оиласи тўкинчилигига, қолаверса, бозорларимизда картошканинг ҳам сероб, ҳам арзон бўлишига ҳозиргидан ҳам кўпроқ хисса қўшган бўларди. Фикримизча, бундай шохобчаларни нафақат Бахмалда, балки республикамизнинг ери, табиий шароити картошка етиштиришга бирмунча қулай Паркент, Тойлоқ, Жомбой, Булунғур каби бошқа туманларида ҳам очиш зарур.

Картошка, умуман, сабзавот етиштирувчи деҳқонларни ўйлантириб турган яна бир муаммо бу - минерал ўғитлар масаласи ҳисобланади. Менинг таклифим, жойлардаги минерал ўғит шохобчалари фермерларга ўғит тарқатиш билан кифояланмасдан, маҳалла фуқаролар йиғинлари далолатномалари асосида шахсий томорқа эгаларига ҳам нақд пулга бўлса-да, зарур ўғитларни сотишса, жуда яхши иш бўларди.

Энди картошкани сотиш масаласига тўхталадиган бўлсак, мақола муаллифи бу борада ҳам жуда долзарб муаммони ўртага ташлаган. Бугун нафақат Тошкент бозорларини, балки вилоятлардаги, ҳатто, туманлардаги бозорларни ҳам олибсотару ўртакашлар эгаллаб олгани ҳеч кимга сир эмас.

Ҳозирги пайтда деҳқон учун пешона терини тўкиб етиштирган маҳсулотини сотиш асабини эговлаш билан баравар. Чунки, деҳқон бозорда маҳсулотини ўзи сотолмайди. Деҳқон етиштирган картошкасини пишиқчиликда қишлоқларни оралаб юрувчи олибсотарларга сув текинга пуллашни афзал кўради. Йўловчи юк машинасида ёки бошқа бирор транспорт воситасини ёллаб, йўлкирага фалон пул сарфлаб, минг машаққат билан бозорга етиб борган деҳқон ҳам бозор дарвозасидан кирмасданоқ бозорни буткул ўзлариники қилиб олган олибсотару ўртакашлар қуршовида қолади.

Бу муаммони ҳал қилиш учун, балки, аҳоли гавжум жойларда дала-дўконларини ташкил этиш, деҳқонлар ўз маҳсулотларини ана шу дўконлар орқали сотишларини йўлга қўйиш керакдир. Бундан ҳам кўра, газетада таъкидлаганидек, бозор билан деҳқон ўртасидаги алоқани тўғри йўлга қўйишимиз, турли олибсотарлару ўртакашлардан воз кечиб, "Деҳқон бозорлари"ни ўз эгаси деҳқонларга бўшатиб бериш, бу борада уларга маълум имтиёзлар ва шарт-шароитлар яратиш бозорни сероб ва арзон қилишнинг энг тўғри йўли бўлса керак.

Хатим охирида картошкачиликдек долзарб муаммони кўтариб чиққан «Қишлоқ ҳаёти» ижодкорларига ўз миннатдорчилигимни билдириб, уларга катта раҳмат айтмоқчиман.

Иброҳим ЗУЛПОНОВ,
Жиззах вилояти.

Нафсини тия олмаганлар

Муҳиддин Холмуродов асли олтинсойлик. Термиз шаҳрида яшайди, олий маълумотли. "Туронбанк"нинг Сурхондарё филиалида ишларди. Кредит бўлимининг 1-тоифали мутахассиси. Билими яхши, обрўси баланд, лекин ногаҳон қаердандир нафс келди. Алдади, эркалатди, нималарнидир тушунтирди ва... Муҳиддиннинг "ичи"га кириб олди. Энди у ўзи ҳам англаб-англамай нафснинг буйруғини бажарарди.

Жарқўрғон тумани "Меҳнатобод" маҳалласидан Бахтиёр Жўраев банкка автокредитнинг ойлик қарздорлигини ёпиш учун маблағ келтиради. Бир эмас, бир неча марта. Муҳиддин 2005 йил июнь ойида 185 минг сўмни қабул қилиб олиб, ҳаммасини, 2005 йил 27 июлда 150 минг сўм олиб, 56 минг 333 сўмини, 2005 йил 30 ноябрда 142 минг сўм олиб, 13325 сўмини, 2006 йил 28 мартда 150 минг сўм олиб, 18500 сўмини, 2006 йил 28 апрелда 110 минг сўм олиб, 34915 сўмини, жами 613927 сўмини банк ғазнасига топширмасдан, ўзининг чўнтагига урди. Хурсанд бўлди, нафси яйради. Қараса, ҳамма томон омон-омон. Қонун бузилганини ҳеч ким билгани ҳам йўқ.

Шу тариқа у 2005-2006 йилларда қайд қилинган банк эълонларини қалбакилаштириб, жами 566500 сўмни банк бўлимига топширмасдан, ўзининг шахсий манфаатларига харажат қилиб юборди. Ҳар сафар нафс иккови байрам қилишарди. Муҳиддин гўё ишини ўнглаб олганди. Чўнтагида жарақ-жарақ пуллар. Ошаяпти, тошаяпти...

Лекин ёпиғлиқ қозон ёпиғлигича қолмас экан. Муҳиддин Холмуродовнинг жинояти фош этилди. "Туронбанк" нафси очилган ходимдан халос бўлди. Қонун устуворлиги таъминланди.

Қонун бузилса, инсон қалбига озор етади. У ҳақ йўлни излайди. Дардига даво қидиради. Яхшиям, қонунларимиз теран ва қатъий. Ҳуқуқини билган доғда қолмайди. Ўзи ҳақ бўлса, қонун уни ҳимоя қилади.

Хосият Маматқулова Термиз шаҳар прокуратурасига бир дунё дарду ҳасрат билан келди: "Термиз темир йўл сув хўжалиги шуъба корхонасидан ижара ҳақимни ололмаяпман. Биринчи инстанция суди шошма-шошарликка йўл қўйди. Унинг ҳал қилув қарори мени қаноатлантирмайди. Дардимни кимга айтайин. Ҳақиқат борми ўзи? Мен ўз ҳақимни қачон тўлиқ оламан? Менга ёрдам беринглар!"

Жиноят ва жазо

Хосият Маматқулованинг шикояти чуқур ўрганилди. У тўғри талаб қўйган. Термиз шаҳар прокуратураси аппеляция протести билан чиқди. Уни фуқаролик ишлари бўйича Сурхондарё вилоят аппеляция инстанцияси суди кўриб чиқди. Ҳаммаси оддий. Хосият Маматқулова Термиз темир йўл сув хўжалиги шуъба корхонасига шартнома асосида уйини ижарага беради. Лекин ижара ҳақини ололмайди. Нима қилсин? Қўлида шартнома – қонуний ҳужжат. Шуъба корхонаси қонунни бузаяпти. Хосият Маматқулова Термиз туманлараро судига (фуқаролик ишлари бўйича) боради. Суд Хосият Маматқулова фойдасига ҳал қилув қарори қабул қилади.

Термиз шаҳар прокуратурасига келган Х.Маматқулованинг шикоятини ўрганиш шуни кўрсатадики, жавобгар шуъба корхона бошлиғи А.Отақўзиев ва бош ҳисобчи Г.Қурбоноваларнинг тушунтириш хатларида уларнинг Хосият Маматқуловадан 584 минг сўм қарздорлиги таъкидланган. Улар суддаги кўргазмаларини мавжуд қарздорликни тўлашдан қасддан бош тортиш мақсадида ўзгартиришган, корхона Х.Маматқуловадан қарздор эмас, деб айтишган. Корхона ижарадаги бинодан чиқиб кетаётганида шартномани бекор қилмаган.

Суд қонуний ажрим чиқарди. Термиз шаҳар прокуратураси протести қаноатлантирилди. Хосият Маматқулова 584 минг сўм ижара ҳақини олди. Ҳақ қарор топганидан чексиз мамнун бўлди.

Қонун устуворлиги ҳаётимизнинг қатъий ва муҳим талаби. Афсуски, қонунни четлаб, нафс йўлидан юрувчилар ҳамон кўплаб учраяпти. Термизлик Розия Маҳмадиёрова нафсига қул бўлиб, қонунни бузиб, пул топишнинг ифлос йўлини танлади. Нафс уни ноғорасига ўйнатди. Тушаётган пуллар ақлини шоширди. Нафси кун сайин наҳанглашди. Ғазнаси тез кўпайиб бораётганидан қонунни унутди, қўни-қўшниларнинг танбеҳини тан олмади, ориятни четга суриб қўйди.

У ўз уйида қўшмачилик билан шуғулланди. Нафс ўлсин экан. Бўлмаса, судланиб, 1 йил ахлоқ тузатиш ишлари жазоси билан кўзи очилмасмиди?! Меҳнат қилиб кун кечирса, рўзғорини боқса бўлмасмиди? "Судлансам, нима бўпти?" деди ўзига-ўзи. Нафси ғулғула қилаверди. Яна ўзининг уйида, ғаразли ва паст ният билан қўшмачилик қилди. Бузуқлик билан кун кўрувчи бир неча аёлларни уйида сақлади. Мижозлардан 3000-5000 сўмдан пул олиб турди.

Розия Маҳмадиёрованинг қилмишлари ошкор бўлди. У "қора курси"да. Қонун олдида жавоб берди. Лекин кишини ўйга толдиради: у наҳотки нафс учун, пул учун шу даражада паст ишга, ифлос ишга қўл урди? Ўз уйини бузуқлик ва шармандалик ошёнига айлантирди. Аёллик шаъни ва обрўси қаёқда қолди? Адашган, ҳаром ризққа ўрганган қизларни йўлдан қайтариш ўрнига рағбатлантирди у.

Халқимиз учун шарм-ҳаё, ор-номус баланд қадрият. Уни топтаганлар қонун ва виждон олдида жавоб беришлари муқаррар. Аждаҳо нафс гоҳ у ерда, гоҳ бу ерда, баъзан бўри, баъзан тулки қиёфасида кезиб, изғиб юрибди. Ундан асраниб, имонга суяниб, қонунга таяниб, нафсни енгиб, ҳалол меҳнат билан яшамоқ даркор.

Рустам ТЎХТАЕВ,
Термиз шаҳар прокурори ўринбосари, 1-даражали юрист.

МУКА выс.сорт 311,2 ▼ - 6,6 | МУКА 1 сорт 225,4 ▲ + 2,6 | МУКА 2 сорт 201,8 ▼ - 2,0 | ПОЛИЭТИЛЕН I-0754 850,0 ▼ - 11,7 | ПОЛИЭТИЛЕН I-0760 1036,6 ▲ + 10,0 | ПОЛИЭТИЛЕН I-1561 1103,8 ▼ - 5,5 | КАРБАМИД 197,2 ▼ - 11,3

Сўранг, жавоб берамиз

Васиятнома – ҳуқуқий ҳужжат

Савол: *Мерос ҳуқуқи қандай белгиланади? Васиятнома ёзишнинг талаблари хусусида маълумот берсангиз.*

С.Саидов, Жиззах шаҳри.

Жавоб: Фуқаролик кодексининг 1112-моддасига асосан, ворислик икки хил тартибда — қонун бўйича ва васият бўйича вужудга келади.

Қонун бўйича ворислик васият мавжуд бўлмаган ҳолларда юзага чиқади ва бу ҳолатда мероснинг тақдири қонунга биноан белгиланади. Васият бўйича ворислик эса мерос қолдирувчининг ихтиёрига боғлиқ. Бунда фуқаролар ўзига тегишли мол-мулкни ёки бу мол-мулкка нисбатан ҳуқуқини мерос қилиб қолдиришни васиятнома тузиш йўли билан амалга оширади. Васият бўйича ворислик тайинланганда, мерос қолдирувчи ҳуқуқ ва мажбуриятларининг меросхўрлар ўртасида тақсимланиши, шунингдек, ворисларни белгилаш тартиби фақатгина мерос қолдирувчининг эрки билан амалга оширилади. Шунинг учун ҳам у васиятнома тузишда эркин бўлганидек, уни ўзгартириш ёки бекор этишда ҳам эркин ҳаракат қилади.

Васиятнома васият қолдирувчининг шахси билан бевосита боғлиқ бўлгани учун ўзига хос хусусиятларга эга. Васиятнома бир томонлама битим бўлиб, мерос қолдирувчи томонидан шахсан тузилиши керак. Бошқа битимлар сингари уни вакиллар орқали ишончномага асосан, ҳатто, қонуний вакиллар томонидан тузишга ҳам йўл қўйилмайди. Бундан ташқари, васиятнома фақат тўлиқ муомала лаёқатига эга бўлган шахслар томонидан тузилиши керак.

Мерос қолдирувчининг васиятномада акс этган хоҳиш-истаги, васиятномани тузиш, ўзгартириш, бекор қилиш каби ҳолатларнинг сир сақланиши васиятноманинг асосий мезонларидан бири ҳисобланади.

Ўзбекистон Республикасининг қонунчилигида васиятноманинг сир сақланиши белгилаб қўйилган.

Фуқаролик кодексининг 1128-моддасига биноан, нотариус, васиятномани тасдиқловчи бошқа мансабдор шахс, шунингдек, васият қилувчининг ўрнига васиятномани имзолаган фуқаро мерос очилгунга қадар васиятноманинг мазмунига, унинг тузилиши, бекор қилиниши ёки ўзгартирилишига дахлдор маълумотларни ошкор этишга ҳақли эмас.

Васиятноманинг мавжудлиги ҳақида васият қолдирувчининг ўзи ошкора айтиши, ҳатто, меросхўрларга васиятномани кўрсатиши ёки уларга бериб қўйиши ҳам мумкин.

"Нотариат тўғрисида"ги Қонуннинг 6-моддасига биноан, нотариуснинг, нотариал ҳаракатларни амалга оширувчи бошқа мансабдор шахсларнинг, шунингдек, амалга оширилаётган нотариал ҳаракатлардан хизмат вазифасини бажариш муносабати билан хабардор бўлиб қолган шахслар ўзларига маълум бўлган ахборотни ошкор қилиши, шу жумладан, меҳнат шартномаси бекор қилинганидан кейин ҳам ошкор қилиши тақиқланади. Васиятнома ҳақидаги маълумотлар васият қилувчининг вафотидан кейингина берилади.

Саволга жавобни ҳуқуқшунос Рашид ҚУРБОНОВ тайёрлади.

Индиго - ранглар қироли

Уни ўзимизда ҳам етиштириш мумкин

Ҳаётда ҳамма нарса табиийлиги билан қадрланади. Айниқса, кейинги пайтларда табиий маҳсулотларга ҳар қачонгидан ҳам эҳтиёж ортмоқда. Сабаби, инсонлар сунъий нарсалардан безиб бўлди. Бу гап тўқимачилик саноатида ишлатиладиган бўёқларга ҳам тааллуқли.

Шу ўринда кўпчиликни узоқ йиллардан буён қизиқтириб келаётган масалага эътиборингизни қаратсак. Айтинг-чи, нима сабабдан қадимда ишлатилган бўёқлар ҳозиргача ўз хусусиятини йўқотмай келаяпти? Гарчи бугунги нуқтаи назардан қараганда, ўша пайтлар мато ва гиламлар алмисоқдан қолган, ибтидоий ускуналарда тўқиб, бўялган бўлса-да, ҳануз оҳори тўкилмаган. Бунинг сири нимада? Сабаби, табиий бўёқдан фойдаланилган.

Айтишларича, "Индиго" ранглар қироли ҳисобланар экан. У индиго ўсимлигидан олинадиган самовий рангли бўёқдир. Бироз синчков кишилар "Индиго" ўсимлиги Ҳиндистон номи билан боғлиқлигини осонгина илғаши мумкин. Аслида ҳам шундай. Индигонинг асл ватани Ҳиндистон. Ҳозир ҳам ушбу мамлакатда мазкур ўсимлик кенг майдонларда етиштирилади. Ҳатто, дунёнинг қатор мамлакатларига экспорт қилинади. Қизиғи, шу пайтгача ҳеч ким Марказий Осиёда бу ўсимликни саноат учун экиб кўрмаган. Чунки, уни бу ўлкада етиштириб бўлмайди, деган фикр илгари сурилган. Узоқ йиллардан буён сақланиб келаётган бундай юзаки қарашлар ноўрин эканлиги исботланди. 2005-2006 йилларда ЮНЕСКОнинг Тошкентдаги ваколатхонаси ташаббуси билан "Ўзиндиго" лойиҳаси амалга оширилди. Лойиҳа раҳбари, Халқаро экологик хавфсизлик илмий академияси академиги Абдуқодир Эргашевнинг фикрича, республикамизнинг айрим минтақаларида индигони етиштириш мумкинлиги амалда ўз исботини топди.

- Оролбўйи минтақаларида ўтказган тажрибаларимиз яхши самара берди. У ерларда ўстирилган индиго ранг бериш жиҳатдан ҳиндлар етиштираётган ўсимликдан асло қолишмайди. Бироқ, ҳозиргача ҳунармандларимиз мато ва гиламларни бўяш учун бўёқни Ҳиндистондан олишади. "Ўзиндиго"ни кенгроқ майдонларга экиш эвазига ана шу эҳтиёжни қондириш мумкин.

Ўсимликнинг 800 га яқин ботаник турлари мавжуд бўлиб, баъзилари айрим Осиё мамлакатлари, Жанубий Америка, Африка давлатларида ҳам учрайди. Бироқ индигонинг ҳамма туридан ҳам асл бўёқ олиб бўлмайди. Хуллас, бир қатор олимлар иштирокида индигонинг сир-асрорлари ўрганилди ва ташландиқ ерларда ўстириш мумкинлиги аниқланди. Асосийси, ўша ўсимлик тупроқда азот тўплаш, ернинг мелиоратив ҳолатини яхшилаш хусусиятига эгалиги маълум бўлди. Қувонарлиси, индигодан бўёқ олиш технологияси яратилди.

Тажриба

Дарвоқе, индиго ўсимлигининг тарихи ва аҳамияти билан боғлиқ маълумотлар кўп. Академикнинг айтишича, орадан уч ярим минг йил ўтишига қарамай, фиръавн Тутанхамоннинг кийимидаги индиго ранги ҳамон асл ҳолидай сақланиб келмоқда. Шу ўринда яна бир маълумот. Буюк британияликлар Ҳиндистон заминини забт этиш чоғида у ердаги индиго плантацияларини қўлга киритишни мақсад қилишган.

- Ўз даврида индигога илоҳий ранг сифатида қаралган, - дейди мутахассис. - Қадимги Японияда индиго рангига бўялган кийимларни фақат императорлар кийишган. Бошқа мамлакатларда ҳам индигодан бўёқ олиш сир-синоатлари фақат оиланинг катта ўғлига ўргатилган. Қизларнинг ўрганиши эса қатъиян тақиқланган. Бошқа юртга келин бўлиб тушган қиз кўмагида "табиий ранглар қироли"нинг оммалашиб кетмаслиги учун шундай йўл тутилган. Муҳими, бу ранг ўзбеклар учун ҳам бегона эмас. Неча асрлардан буён аслини йўқотмай келаётган масжиду мақбаралар девор-шифтларида, гумбазларида мовий ранглар устуворлигини кузатиш мумкин. Ҳатто, ҳазрат Навоийнинг кексайиб қолган пайтларда тасвирланган суратидаги чакмони ҳам мовий рангли экан.

Индиго билан боғлиқ қизиқарли маълумотлар ҳақида узоқ гапириш мумкин. Унинг энг фойдали жиҳати, деҳқону фермерларга наф келтириши, тўқимачилик саноати учун зарур хом ашё бўла олишида! Таҳлилларга қараганда, индиго тупроқ унумдорлиги тушиб кетган, 6-7 центнер ҳосил берадиган майдонларда ҳам ўсаверади. Иккинчидан, ушбу ўсимлик баргидан олинган табиий бўёқдан республикамиз тўқимачилик ва енгил саноат корхоналарида самарали фойдаланиш мумкин. Мутахассиснинг эътироф этишича, бўёқ олиш жараёни арзон, муҳими, инсон саломатлиги учун зарарсиз экан. Айни чоғда Хоразм вилояти ва Оролбўйи минтақаларида ЮНЕСКО ташаббуси билан ташкил этилган ўқув курсларининг талабалари индиго бўёғи ишлатилган гилам ва матоларни тайёрлашмоқда. Мамлакатимизда тўқимачилик корхоналари фаолияти такомиллашаётган, уларнинг олдига сифатли тайёр маҳсулотлар ишлаб чиқариш таклифи қўйилаётган бир пайтда "Ўзиндиго" бўёқларидан фойдаланиш импорт учун сарфланадиган маблағни тежаш имконини беради. Индиго етиштиришни кўпайтириш ана шу каби бир қатор афзалликларга эга. Уни ўстириш, парваришлаш унчалик қийин эмас. Бу ҳақда Ўзбекистон Республикасида хизмат кўрсатган қишлоқ хўжалиги ходими Латиф Турсунов шундай дейди:

- Бир сотих ўтлоқи тупроқли ерга индиго экиб, синаб кўрдим, натижаси ёмон бўлмади. Бошида ўсиши қийин кечди. Кейинчалик, иссиқсевар ўсимлик бўлгани учунми, яхши ривожлана бошлади. Кўкламда сепган индиго уруғидан сентябрь ойига бориб 26 килограмм соф уруғлик олдим. Етиштириш мобайнида унга 5 марта сув бериб, 3 марта ўтоқ қилдим, 3 марта азот ва аммофос солиб озиқлантирдим. Қизиғи, унинг бўйи аслида 90 сантиметрдан ошмаскан, лекин мен етиштирган майдонлардаги индигонинг бўйи 1,5 метргача чўзилди. Қийғос гуллаган пайти ўзидан хушбўй ҳид таратиб турар экан. Бўёқ олиш учун бир мавсумда бир неча марта ўриб олиш мумкин. Барги бўёқ, ўсимлик танаси эса чорва учун озуқа. Қишлоқ хўжалигидан хабардор киши сифатида мен индигонинг ёмон томонини сезмадим. Ўйлашимча, мазкур ўсимликни тўқимачилик корхоналари учун зарур хом ашё, ташландиқ ерларни ўзлаштиришда эса истиқболли экин, дея бемалол баҳолаш мумкин.

Дарҳақиқат, бугунги кунда дунё миқёсида индиго ўсимлиги ва ундан олинадиган бўёққа эҳтиёж катта. Баҳоси баланд. Масалан, бозорда бир килограмм индиго бўёғининг кукуни минтақаларга қараб 60 АҚШ долларидан 240 долларгача баҳоланаётир. Бу унинг харидоргир маҳсулот эканидан дарак беради. Миллий меъморчилигимиз анъаналарини давом эттириш, тўқимачилик саноатини арзон, табиий бўёқ билан таъминлаш учун "Ўзиндиго" ўсимлиги асқотиши шубҳасиз. Ҳар қалай, уни тупроқ унумдорлиги паст ерларда ўстириш имконияти бор.

Давлатмурод МЎМИНОВ

Поезд Мирсултончекда тўхтаб ўтади

"Ўзтемирйўлйўловчи" ОАЖ Фарғона филиали жамоаси водий аҳолисига хизмат кўрсатади.

- Ҳозир тасарруфимизда Қўқон, Наманган, Марғилон ва Андижон шаҳарлари вокзаллари, 14 та бекат ҳамда 17 та тўхташ жойлари мавжуд бўлиб, ҳар куни "Андижон-Наманган-Қўқон", "Андижон-Марғилон-Қўқон" шаҳарлараро поездлари қатнови йўлга қўйилган.

Бундан ташқари, йўловчилар жума ва якшанба кунлари "Андижон-Бухоро" ҳамда "Андижон-Тошкент" поездлари хизматидан ҳам фойдаланаяптилар. Қолаверса, йўловчи ўзи хоҳлаган бекатдан "Тошкент-Москва", "Тошкент-Харьков", "Тошкент-Челябинск", "Тошкент-Саратов", "Тошкент-Уфа" йўналишларидаги поездларга чипта харид қилиш имконига эга, - дейди филиал бошлиғи Алишер Муҳаммадиев. - Мазкур поездлар орқали ўтган 2006 йилда 549100 нафар йўловчига 4 миллиард 816 миллион сўмлик хизмат кўрсатилди. Бу - 2005 йилга нисбатан 75700 та йўловчига ёки 1 миллиард 848 миллион сўмга кўп демакдир.

Жараён

Агар ҳар куни қатнашини назарда тутсак, филиал фаолиятида "Андижон-Наманган-Қўқон", "Андижон-Марғилон-Қўқон" шаҳарлараро поездлари муҳим ўрин тутади. Наманган орқали қатновчи поезд тонгда - соат 5:00 да Қўқондан Андижонга қишлоқлар орқали жўнаса, Марғилон орқали қатновчиси худди шу пайтда Андижондан Қўқонга қараб йўлга чиқади. Биринчи йўналиш 191 километр, иккинчиси эса 136 километр масофани ўз ичига олиб, ҳар иккаласи ҳам автомобиль хизматига нисбатан ҳам вақти, ҳам арзонлиги билан жуда қулай. Қайси йўловчидан сўраманг, албатта, буни эътироф этади. Бу ҳақда Поп туманининг Санг қишлоғида яшовчи Зулайҳо Имомназарова шундай дейди:

- Мен Наманган тиббиёт коллежи талабасиман. Ўқишга поездда қатнайман. Чунки у қишлоғимиз марказида тўхтайди. Унда вилоят марказигача 1 соату 15 дақиқада 49 километр йўл босамиз ва бунинг учун 400 сўм ҳақ тўлаймиз. Борди-ю, мен Наманганга автобусда бормоқчи бўлсам, аввало, қишлоғимиздан туман марказига киракаш "Дамас"ларда 300 сўмга бориб, сўнг 500 сўмлик чипта олиб, автобусга чиқишим керак. Бунинг учун камида 2 соат вақт сарфлашимга тўғри келади. Қолаверса, автобусда жўнасам, дарсдан кеч қолишим аниқ. Шу боис, поездда қатнаш, аҳоли айниқса, биз талабалар учун ҳар томонлама қулай.

Филиал бошлиғи бизни Норин туманидаги Мирсултончек қишлоғида яшовчи бир гуруҳ фуқаролардан келган мактуб билан таништирди. Муаллифлар "Андижон-Наманган-Қўқон" йўналишининг "Қўғай" ва "Ҳаққулобод" бекатлари орасида, яъни ўзлари яшайдиган қишлоқда аввалдан тўхташ жойи мавжуд бўлгани, лекин поезд тўхтамаслигини, биргина Андижон шаҳрига бориш учун ўзларига автобусдан кўра поезд қулайлигини билдириб, поезднинг тўхтаб ўтишини илтимос қилишган. Ўтган ойда мазкур мурожаат қаноатлантирилди - поезд Мирсултончекда тўхтаб ўтадиган бўлди.

Бундай қулайликни "Андижон-Марғилон-Қўқон" йўналишида ҳам кузатиш мумкин. Масалан, Қўқондан Марғилонга автобус 2 соат йўл босади. Бунинг учун йўловчи 1000 сўмга чипта харид қилиши керак. Поезд эса бу манзилга 700 сўм эвазига 1,5 соатда элтиб қўяди.

- Шу йўналишда онда-сонда бўлса-да, нохуш бир ҳолат рўй беряпти, мухбир ука, буни ёзмасангиз бўлмайди, - давом этади Алишер Аъзамович. - Темир йўл ёқасида ўйнабми ёки мол боқибми юрган айрим болалар поезд ойнасига тош отишади. Натижада, икки қаватли ойна чил-чил синиб, моддий зиён етяпти. Ойна-ку топилмас матоҳ эмас, аммо тош зарби билан унинг синиғи кимнингдир кўзини ёки бошқа аъзоларини шикастласа, бир инсон қанча жабр кўришини тасаввур қилаверинг. Ана шу ҳолатнинг энди ўсиб келаётган ёш авлод тарбиясига салбий таъсири ҳам жиддий чора кўришни тақозо этади. Бу масала билан бизнинг тармоқ ички ишлар бўлими ходимлари шуғулланишяпти. Ушбу салбий ҳолатни бартараф қилишда ота-оналар, қолаверса, жамоатчилик вакиллари, тегишли профилактика инспекторлари бизга кўмаклашса яхши бўларди.

Сўнгги икки йил мобайнида филиал маъмурияти вокзал ва бекатлардаги шарт-шароитларни яхшилашга жиддий эътибор қаратди. Бунинг самараси ўлароқ, Андижон, Марғилон, Қўқон вокзалларида ёнғиндан хабар берувчи ҳамда унинг олдини олувчи сигнал воситалари ўрнатилди. Наманган вокзалининг иситиш тизими таъмирланди, Андижон вокзалида ободонлаштириш ишлари амалга оширилди. Ҳозир эса бундай хайрли ишлар Марғилон шаҳрининг 2000 йиллик тўйи муносабати билан шаҳар вокзалида олиб борилаяпти. Шунингдек, айни пайтда юқорида тилга олганимиз — Сангдаги бекат ҳамда Чуст ва Учқўрғон бекатларидаги чиптахоналар таъмирланиб, ишга туширишга ҳозирлик кўриляпти.

Албатта, бундай муваффақиятлар ўз-ўзидан қўлга киритилаётгани йўқ. Бу филиалда меҳнат қилаётган 122 нафар ходимнинг саъй-ҳаракатлари, ҳамжиҳатлигининг самараси. Шунга яраша ишчи-хизматчиларнинг ижтимоий ҳимоясига ҳам биринчи галдаги вазифа сифатида қаралаяпти. Яъни, ҳар бир ходимга меҳнат таътилига чиқаётганда саломатлигини мустаҳкамлаши учун бир ойлик иш ҳақи миқдорида моддий ёрдам берилади. Қолаверса, темир йўлчиларнинг "Чимён", "Назарбек" сиҳатгоҳлари ҳамда Андижон ва Қўқон шаҳарларидаги шифохоналари ҳам уларнинг хизматида. Соҳа ходимларининг фарзандлари эса ёзги таътилда "Чодак" темир йўлчилар оромгоҳида мириқиб дам олишяпти. Яратилаётган қулайликлар ва кўрсатилаётган ғамхўрликлар соҳа фидойиларини ўз вазифаларига сидқидилдан ёндашишга ундамоқда.

Хуршид СУЛТОНОВ

Кўклам. Лўнда қилиб айтганда, ҳақиқий иш фасли. Бободеҳқонларимиз қизғин дала юмушларини бошлаб юбордилар. Мирзачўл туманидаги "Мақсад-3" фермер хўжалиги жамоаси ҳам далаларни экинга тайёрлаш, пушта олиш тадоригига киришишди. Бу жараёнда механизатор – Алижон Абдуқодировнинг хизмати асқотаётир. У ўзининг "пўлат дулдули"да фермер хўжаликнинг экинга тайёрланаётган 25 гектар майдонида текислаш, пушта олиш юмушларини ниҳоялаш арафасида.

СУРАТЛАРДА: механизатор Алижон Абдуқодиров ва дала юмушлари.

Б.АКРАМОВ олган сурат.

Экин ҳимояси – муҳим тадбир

Асосий бойликларимиздан бири, ризқ-рўзимиз манбаи — ғалладан мўл ҳосил етиштириш кўп жиҳатдан ғалла экинларини зараркунанда ва касалликлардан самарали ҳимоя қилишга боғлиқ. Барча ғаллазорларда учраб, буғдой, арпага катта зарар етказадиган хавфли ҳашаротлардан бири зарарли хасва ҳисобланади. Зарарли хасва катталиги 10-12 мм бўлган, танасининг ранги сариқ ёки сарғиш-кулранг, сирти мармарсимон нақшли, елка соҳасида иккита оқиш доғчаси ажралиб турадиган ҳашарот – қандаладир. Хасва, асосан, тоғолди, текисликларда, далалар атрофидаги бегона ўтлар, ўсимликлар қолдиқлари, хас-чўплар остида қишлаб чиқади.

Март-апрель ойларида ўртача ҳарорат 10-12 даражага етганда жонлана бошлайди ва ғаллазорлар томон учиб тарқалади. Қишловдан чиққан хасва буғдой поясини сўриб озиқланади. Зарарланган поя қинғир-қийшиқ бўлиб ўсади, барглари сарғаяди. Бу кейинчалик ҳосил миқдорининг камайишига олиб келади. Маълум муддат озиқланган хасваларнинг урғочи зотлари ғалла баргларига 100-300 тагача тухум қўяди. Тухумлардан чиққан личинкаларнинг 2-4 ёшларга ўтиши буғдойнинг айнан сут-қатиқ даврига тўғри келади.

Личинкалар ва кейинчалик вояга етган хасвалар бошоқларни сўриб, зарар етказади. Зарарланган бошоқ қуриб, оқиш тусга киради. Унинг ичидаги дон пуч, клейковинаси кам бўлиб қолади. Натижада, бундай дон унидан тайёрланган нон сифатсиз бўлади. Шунингдек, хасва зарарлаган далалардан олинган уруғлик доннинг униб чиқиш даражаси 50 фоизга қадар камайиб кетади.

Шилимшиқ қурт (пьявица) зараркунандаси ҳам республика ғаллазорларида кенг тарқалган. Ҳашарот танасининг узунлиги 4-6 мм чўзинчоқ шаклда, ранги яшилсимон, қанот усти яшил-кўкиш бўлиб, устидаги нуқтачалар қатори яққол кўриниб туради. Етук қўнғизлар тупроқнинг юза қаватида, ер ёриқлари ичида, кесаклар остида қишлаб чиқади ва март охири-апрелнинг бошларида ғалла экинларига тарқалади. Урғочи зотлари тахминан 2 ҳафта озиқлангандан кейин ўсимлик барглари занжирсимон шаклда 3-7 тадан, жами 200 тагача тухум қўяди. Тухумдан чиққан (7-14 кун) личинкалар ғалла баргларининг этини еб, зарар етказади. Шилимшиқ қурт личинкаси билан зарарланган ғалла ҳосилдорлиги 15-20 фоизга камайиши мумкин. Бу ҳолат, айниқса, қурғоқчилик йилларида кўпроқ кузатилади.

Буғдой трипси майда ҳашарот бўлиб, бўйи 1,47-2,2 мм келади. Танаси ингичка, қора ёки қўнғир рангли, қанотларининг четларида узун киприкчалар бор. Трипс личинкалари буғдой анғизи, тупроқнинг юза қатламларида қишлайди. Баҳорда тупроқнинг юза қатлами ҳарорати 8 даражага етганда, личинкалар қишловдан чиқиб ривожланиши давом этади ва ғалланинг бошоқланиш даврида етук зотлар пайдо бўлади. Урғочи ҳашаротлар шу даврда бошоқ бандига ва дон қобиғига 23-28 тага қадар тухум қўяди.

Тухумдан чиққан личинкалар бошоқ қобиғининг ичига кириб, қобиқ ва гул ширасини сўради. Натижада, буғдой бошоғи ёки унинг учки қисми қуриб, бошоқ оқиш тусга киради. Қурғоқчилик йилларида трипс етказадиган катта зарар туфайли ҳосил 50 фоизгача камайиб кетиши мумкин.

Республикамиз ғаллазорларида ширaларнинг бир нечта тури учрайди, лекин улардан 3 тури – катта ғалла шираси, оддий ғалла шираси ва арпа шираси кўплаб учраши ҳамда зарари билан бошқа турлардан ажралиб туради.

Ғаллачилик

Юқоридагилардан ташқари, мамлакатимиз ғаллазорларида дон пашшалари, саратонлар, поя бургалари, визилдоқ қўнғизлар ва яна бошқа турларга оид ҳашаротлар учрайди. Ушбу зараркунандалар айрим йиллари, яъни, ривожланиш учун қулай шароит юзага келган даврда оммавий кўпайиб, ғалла экинлари ҳосилига хавф солиши мумкин.

Ғалла зараркунандаларига қарши кураш чоралари комплекс агротехник, биологик ва кимёвий тадбирлардан иборат бўлиб, уларнинг асосини юқори деҳқончилик маданияти ташкил этмоғи лозим.

Буғдойзорларни агротехник талаблар бўйича ўғитлаш, суғориш ишларини тўғри ташкил этиш экинда модда алмашинувини кучайтиради ва дон таркибида клейковина миқдорини кўпайтиради. Шунингдек, экинни эрта ва қисқа муддатларда йиғиб-янчиб олиш зараркунандаларнинг озиқланиш даврини қисқартиради. Оқибатда, тўйиб озиқланмасдан қишловга кетган ҳашаротларнинг аксарияти нобуд бўлади. Ғалла зараркунандаларига қарши биологик ҳимоя воситалари (трихограмма, бракон, олтинкўз) эрта баҳордан бошлаб, одатда, зараркунанда у қадар кўп бўлмайдиган дала атрофидаги уватларга "олдини олиш" мақсадида сепилади. Уватлардаги турли тунлам капалакларнинг баҳорги (дастлабки) авлодига қарши трихограмма гектар ҳисобига 0,7-1 граммдан 2-3 марта, бракон (аниқланган қуртларга нисбатан 1:5, 1:10 нисбатда) ва олтинкўзнинг личинкаси сўрувчи зараркунандаларнинг (шира, трипс, ўргимчаккана) умумий сонига нисбатан 1:15, 1:20 нисбатда тарқатилади.

Зараркунандаларнинг зичлиги юқори бўладиган далаларни кимёвий усулда ҳимоя қилишни режалаштириб қўйиш лозим. Бунинг учун қуйидаги ишларни ўтказиш тавсия этилади. Зарарли хасва ва бир қатор бошқа ҳашаротларнинг асосий қишлаб чиқадиган жойи дала четидаги уватлар бўлганлиги сабабли, ҳашаротлар аниқланган уватларда ўртача ҳарорат 10-12 даражадан ошганидан кейин ғалла экилган пайкалнинг 20-30 метр четига ва уватларга, ҳар иккала томонидан данадим, фуфанон, циперфос, каратэ каби дорилар билан ОВХ трактор пуркагичини бир тарафлама ишлатиб ёки моторли қўл аппарати билан ишлов бериш зарур.

Юқоридаги дориларни буғдойзорларда ишлатилган муддат билан дала атрофидаги тутларнинг баргини кесиб олишгача бўлган оралиқ вақт 45-50 кунни ташкил этиши лозим.

Кейинчалик, буғдой бошоқлаб, гуллаб ҳосилга кирганида, юқорида қайд этиб ўтилган инсектицидларнинг ҳар бирини эҳтиёж пайдо бўлганида ишлатиш мумкин. Бунда тут дарахтлари дала четидан 400-500 метр ва ундан нари бўлиши керак, яна ОВХ-28 пуркагичи эмас, балки штангали трактор пуркагичлари ҳамда қўл аппарати бўлиши (самолёт ёки дельтапланларни ишлатиш умуман мумкин эмас) шарт.

Ҳозирда республикамиз корхоналарида моторли осма қўл аппаратлари (пуркагичлар) ишлаб чиқилиб, аҳолига сотилмоқда. Бундан ташқари, хорижий давлатлардан ҳам кўплаб шундай аппаратлар олиб келинмоқда. Бу аппаратлар ҳаво ҳисобига сувни парчалаб пуркагани туфайли, ишлов юқори самарали ва сифатли бўлади.

Ҳар бир аппаратнинг жиҳозланиши ҳамда оператор ҳаракати турлича бўлиши мумкинлигини инобатга олиб, моторли пуркагич билан ишлашдан олдин уни калибровка қилиш ва хронометраж ўтказиш керак бўлади.

Р.ОЧИЛОВ,
Республика Ўсимликларни ҳимоя қилиш ва агрокимё маркази Бош директори.
Ш.ХЎЖАЕВ,
Ўзбекистон Ўсимликларни ҳимоя қилиш илмий-тадқиқот институти лаборатория мудири, профессор.

Синчи

Соғиндиқ кенжасига тўй берди. Полвонлар, аскиячилар, масхарабозлар, дорбозлар билан бирга элга ғулу солган чавандозлар ҳам келишди. Бир томонда кураш авжига чиқди. Бир томонда кўпкари. Эртага от пойгаси. Унга тайёрланаётган юздан зиёд чавандоз шай бўлишиб, синчини кутишмоқда. У отларни кўздан кечириб, ўз хулосасини айтиши керак.

Мана, кулранг халат кийган, узун соқолли синчи бир неча киши ҳамроҳлигида келди. Ҳамма хавотирда, "Ишқилиб, отим соғ бўлсин-да!". Синчи тулпорларни айланиб кўрар экан, бир қорабайирнинг олдига келганда тўхтади. Қулоқлари динг, ёли бахмалдай ялтироқ, оёқлари узун бедовни кузатаркан:

– Отнинг келбати келган, лекин бир нуқсони бор,- деди ва қорабайирнинг думидан ушлаб орқага тортди. От қаттиқ силкинди.

– Уни пойгага қўшма, ярим йўлда қолади,- деди у билан қўш қўллаб кўришган қорамағиз йигитга ва нари кетди.

Синоат

Навбат қашқа тулпорга келганда, синчи унинг атрофида узоқ айланди. Ахийри, отни кўрсаткич бармоғи билан туртди-да, тулпорнинг эгаси Абдулла чавандозга юзланиб:

– Жониворнинг ичида бир тезак бор,-деди.

Абдулла чавондоз ҳангу манг бўлиб қолди. Шошди.

– Ҳазрат, ичида тезак бор, дедингиз, ундан қутулиш чораси борми?

-Ечилмайдиган муаммо йўқдир, иним. Лекин, унинг қоидаси мушкулроқ. Бирдан бир давоси яйловда ўсадиган сийлов ўсимлиги. Ундаги ёғда куч йўқ. Бу ўт пояси билан от қорни туйдирилади-да, икки соат қантарилиб қўйилади. Ҳаммаси яхши бўлади.

Ҳаял ўтмай уч-тўрт отлиқ Қизилқумнинг бу ўт ўсадиган жанубий томонига елиб кетишди.

Тун чўкди. Кўк юзида юлдузлар хиром айлади. Вақт алламаҳалга етганда отлиқлар бир боғдан сийлов ўриб келтирдилар. Унинг жигарранг барглари игнадек, дони майда ва юмшоқ, танаси майин эди.

Улар барча ишни синчи айтгандек бажаришди. Тонгга яқин одамлар ғала-ғовурдан уйғониб кетишди. Абдулланинг тулпори атрофини одамлар ўраб олишган, от оёғи остидаги тезакка қараб баҳслашар, синчининг башоратига қойил қолишарди.

... Тонг. Ўн бир километрлик масофадаги от пойгасига старт берилди. Номдор чавандозлар тулпорлари белида сузиб боришарди. Отлар туёғининг дупуридан ер ларзага келди. Ҳар лаҳзада отлар ўрни алмашиб турар, қашқа эса пойганинг олд қаторида борар эди.

Ўша куни Қашқа маррага биринчи бўлиб етиб келди. Оломон ғала-ғовур билан уни ўраб олди. Кимдир тулпор ҳақида тўлқинланиб гапирса, яна кимдир чавандозга тасанно ўқирди. Издиҳомдан узоқроқда эса нуроний синчи ўйга толганча турарди. У биларди, кимдир тулпорга нисбатан ғараз ниятда бўлган. Пойгада ўрин олишини истамаган. Шу сабабли отга тезак едирган. Шу пайт унинг олдига отнинг эгаси Абдулла чавандоз келди. У синчининг зукко ақлига таъзим бажо этди.

–Пойга тулпорга ярашади, - деди синчи Абдуллани қучоқлаб оларкан.

Ҳамдам ЭШОНҚУЛОВ, «Қишлоқ ҳаёти» мухбири.

ЦЕМЕНТ(пц400 д20) 93,6 ▼ - 0,2 | УГОЛЬ(бпк) 14,9 ▲ + 1,5 | АРМАТУРА 1712,9 ▲ + 206,3 | ШИФЕР (1 лист) 8125 ▲ + 226 | АММОНИЙ СУЛЬФАТ ФОСФАТ 259,8 ▼ - 0,2 | Если хочешь узнать больше о биржевых ценах, отправь слово UZEX на 8881

Ота қарғиши

(Давоми. Боши газетамизнинг № 30(7179) сонида)

Орадан кўп вақт ўтмай, Эсон Буғохон тўсатдан бандаликни бажо айлади. Унинг ўрнига хоқон ўғли Дўстмуҳаммадхон тахтга ўтиради. Марҳумнинг дастлабки маъракалари ўтар-ўтмас, хон ўғлининг юрагида шу пайтгача пинҳона сақланган ўй-хаёллар ниятга айлана бошлайди. Унга замондош бўлганларнинг ибораси билан айтганда, бошини майкосадан кўтармайдиган бу зот андиша деган пардани ўта кўполлик билан йиртиб ташлаб, бу ҳақда яқинларига оғиз очади. Тилга олишга ҳам ҳазар қилинадиган бундай гапларга юрак ютиб сўз айтмоқликка бирор кимса журъат этолмайди.

– Маслаҳат айланг, оқиллардан сўранг, илло, эртага саволимға жавоб ҳозирланг! – деди янги хоқон уларга.

Боданинг таъсирида шундай гапларни сўзлаётир, деган хаёлларга ҳам боришди аъёнлар. Йўқ, хоқон уларни ҳузурига чақирди ва ўша тилга олиб бўлмас саволни такрорлади. Барча сукутга, бамисоли чуқур мушоҳадага берилгандек тутарди ўзини.

– Сенларни одам, деб савол бермоқдамен, нечун бирортангиз ҳам чурқ этмайсиз? – хоқон дарғазаб бўлаётганди.

Кимдир нимадир деб сўз айтмаса, фалокат юз бериши ҳеч гап эмас. Йиғилганлар ҳаммаси бир бўлиб, шу ердагилар ичида ёши улуғи вазирга нигоҳларини қададилар – худди саволга жавобни сен бер, дегандек. Иложсиз қолган ул зот дафъатан нима дейишини билмай, аста кўз қири билан хоқонга назар ташлади, ташладию юраги орқага тортгандек сезди ўзини, чунки, Дўстмуҳаммадхон ҳам кўзини худди найзадек унга қадаган эди. Вужудида қалтироқ тургандек бўлди. Энди иложи йўқ, қочиб қутулиб бўлмайди, илло, нима дейди, бу ҳолатдан чиқиб кетишнинг бирор йўли борми ўзи? Тўсатдан хаёлига келган гапдан кўнгли равшан тортди.

– Олий ҳазратлари, кечадан бери барчамиз шу ҳақда бош қотирдик, маслаҳат устига маслаҳат қилдик. Гуноҳимиздан ўтинг, хоқонимиз, бу хом сут эмган бандаларнинг ақли ожизлик қиляпти жумбоқни ечмакликка. Фикримизча, мушкулимизни донишмандлар ечмоқликлари мумкин, китоб кўрган, мадраса билими бор аларда.

Ҳозир бўлганларнинг барчаси елкаларидан тоғ ағдарилгандек ўзларини енгил ҳис этишди, "Хайрият-эй", дедилар ўзларича. Аммо, бу жавобга хоқоннинг муносабати ҳозирча номаълум. Энди улар кўнглини Дўстмуҳаммадхон берилган жавобга не дер экан, деган хаёл безовта қиларди.

– Бу дейман, калла деб ошқовоқни кўтариб юрган экансизлар-да, барчангиз бир бўлиб, саволимга икки кун деганда ҳам бирор жўяли жавоб беролмадинглар, тузимни оқламадиларинг, ҳай хумпарлар! Ўзим ечаман бу жумбоқни...

Эртаси куни хоқон ёнига беш-олти тан қўриқчилари ва мулозимларини олиб, уловсиз кўча айлангани чиқди. Қани, қайси кўчада қандай донишманд бор, деб суриштириб, ўша ёққа йўл олди.

– Ана келяпти, – деди мулозимларидан бири қўлини ниқтаб.

Бошига салла ўраган, эгнига йўл-йўл чопон кийган, узун соқолли қария аста қадам ташлаб келаётганди. Хоқон билан қарама-қарши келгач тўхтади, қўлларини кўксига қўйиб, таъзим қилди:

– Аллоҳ умрингизни узун қилсин, олий ҳазрат, – деди у.

Дўстмуҳаммадхон истамайгина алик олди-да, унга тикилганча тураверди. Соқолли киши ўз йўлида давом этишга журъат этмади, одоб юзасидан бошини ярим эгганча қотди.

– Бу дейман, тақсир, сизни донишманд, деб эшитдим, шу гап тўғрими? – сўради ҳукмдор.

Қария бу каби саволни кутмаган эди, шу боис, жавоб бермоқликка каловланди. Хоқон оғзидан бода ҳиди анқиб турганлигини сезиб қолди.

– Қулоғимиз сизда, тақсир.

– Нима десам бўлади, киши ўзини мен донишмандман, деб аташи одобдан эмас. Асли олганда, биз ҳам хом сут эмган бандамиз, ҳа, энди, бир неча йил мадраса тупроғини ялаганмиз, яна ҳозир ҳам китоб варақлаб турамиз.

– Ҳар ҳолда, биз савол айлаймиз, сиз эса жавоб.

– Яна такрор айтмоқликдан ўзга чорам йўқ, фикри ожизимча, имкон қадар, йўқса узр, ҳазрати олийлари, гуноҳимдан ўтгайсиз.

– Гапни чўзмай айтиб қўя қолай: отамиз вафот этдилар, ул зотдан қолган кенжа хотинлари бизга ҳалолми-йўқми, яъни, хотинликка олишимиз мумкинми, шунга фатво бера оласизми?

Етти ухлаб тушига кирмаган бундай саволдан донишманднинг вужудида титроқ турди, каловланиб қолди. У нима деб жавоб бермоқликка ҳайрон эди.

– Бир қошиқ қонимиздан кечгайсиз, ҳазрати олийлари, шариатдан чиқиб, ўзга гап сўзламоққа ҳақ-ҳуқуқ йўқдир менда, – у бу сўзларни бўлиб-бўлиб, ниҳоятда қийналган ҳолда, юрак ўйноғида айтди, сўнг янада эгилиб тураверди.

Шу пайт хоқон қўлидаги яланғоч қиличга кўзи тушиши билан ўзидан кетар даражага етди, икки тиззаси қалтираётгани шундоққина билиниб турарди.

– Қани айт! – деди хоқон қатъий оҳангда.

– Бу сўзлар каминанинг сўзлари эмас, шуни эътиборга олмоқлигингизни илтижо айлардим, – эндиликда тиззаси эмас, тили ҳам қалтирар, сўзлари узуқ-юлуқ эшитилаётганди. – Муқаддас китобларда айтилмиш – мусулмон кишиға бу иш нораводир, – унинг айтгани шу бўлди.

Ҳали яқингинада нигоҳи тушган ўша яланғоч қилич бўйнига қандай қилиб шаҳд билан урилганини ўзи ҳам сезмади. Салла ўралган калла ерга учиб тушиши билан юмалаб кетди, хоқон оёғи остига ағдарилган тана бироз типирчилади-ю, сўнг жимиб қолди.

– Қани кетдик, – деди хоқон шаҳд билан худди ҳеч қандай воқеа юз бермагандек.

Паст кўчага тушишганда, худди шундай донишманднаво кишига дуч келдилар. Юқоридаги савол-жавоблар айнан қайтарилди. Натижаси ҳам худди ўшандек бўлди.

Тушдан кейин саройга қайтишди.

Исмоил СУЛАЙМОНОВ

– Менинг муродимга мувофиқ жавоб берғувчи уламони топамен, топмасдан қўймағайман! – деди хоқон атрофдагиларга. – Мана, кўрасанлар ҳали.

Тушликдан сўнг Дўстмуҳаммадхон бироз мизғиб олгач, яна кўчага отланди. Таажжуб, шаҳарда жулдур кийинган девона ва тиланчилардан ўзга бундайроқ ҳеч зот кўринмасди. Бўлиб ўтган воқеадан кишилар аллақачон воқиф бўлишганди. Ҳамма жойда ваҳима, масжидга қатнайдиганлар ҳам кўчага чиқмай, намозларини уйларида ўқишаётганди.

Кечаси билан бодага бўккан Дўстмуҳаммадхон эрталаб алламаҳалда уйғонди. Боши тарс ёрилай дерди. Нонуштадан сўнг кечаги кишилари билан яна кўчага отланди. Бугун важоҳати янада бузуқ эди. Шу боис, уни кузатиб бораётганлар "чурқ" этмоқликка журъат эта олмасди. Кеча у калласини олган хонадонларда мотам. Одамлар фотиҳага, шунчаки кўнгил сўрашга келмоқликка ҳам чўчир эдилар. Хонадон соҳиблари, марҳумнинг қариндош-уруғлари Тангрига нола қилиб, қақшаган ҳолда Дўстмуҳаммадхонни қарғашарди: "Бу не кўргилик, бегуноҳ кишилар қатл этилса... У золим тўнғиз қўпиши керак, Аллоҳ, унинг жазосини ўзинг бер!"

Кўчаларда одамлар кечагидан ҳам сийраклашиб қолган. У кўчага киришди, бу кўчани айланишди – бирор кўзга ташланадиган кимсани учратмадилар. Бу ҳол уни жазавага солди, кўзлари қисилиб, қалтираган ҳолда қайтиб келди. Алам устида кетма-кет бода ичди. Хуфиялардан икки-уч кишини олиб, яна шаҳар айлангани чиқди.

– Ўқимишли кишилар қай хонадонда яшашини сенлар биласан, ўшаларни топиб беринглар менга! – дағдаға қилди у.

(Давоми бор)

Якунда учинчи ўрин

Кўпчилик футбол мухлислари томонидан катта қизиқиш билан кузатилган "Алма-ТВ Кубоги – 2007" баҳслари ҳам поёнига етди. Тўрт терма жамоа баҳс олиб борган турнир якунида мезбонлар — Қозоғистон терма жамоаси бош совринга эгалик қилди.

Унда иштирок этган Рауф Инилеев шогирдлари эса дастлаб Озарбойжонга 0:1 ҳисобида имкониятни бой беришди. Кейинги учрашувда эса вакилларимиз Қирғизистон терма жамоасини 6:0 ҳисобида доғда қолдирдилар. Ва ниҳоят, Ўзбекистон – Қозоғистон учрашувида 1:1 ҳисоби қайд қилинди. Турнирнинг якуний жадвалида эса Ўзбекистон терма жамоаси учинчи поғонани банд этди.

Шу ўринда бир мулоҳаза туғилади. Ўзбекистон терма жамоаси мусобақада ғолиб чиқишга ҳақлимиди? Албатта. Эсингизда бўлса, бир ой олдин терма жамоамиз Қаршида Озарбойжон билан дуранг (0:0) ўйнаганди. Чимкентда эса озар футболчилари вакилларимиздан устун келишди.

Демак, бу орада рақибларимиз ўйин услубимизни ўзлаштириб олишган. Рауф Инилеев эса Озарбойжонга қарши баҳс олиб борадиган жамоани шакллантира билмаган. Қирғизистон билан Ўзбекистон футболи орасидаги фарқ ҳаммамизга кундек равшан. Қозоғистон айни пайтда Европада тўп сурмоқда ва бир қатор мусобақаларда номдор рақибларига қарши муносиб ўйин кўрсата олган. Терма жамоамиз билан кечган ўйинда ҳам дастлаб тўп киритиш уларга насиб этди. Кейин бутун жамоа бўлиб ҳужумга ўтган вакилларимиз ҳисобни тенглаштиришди. Шундан сўнг майдондаги устунлик гоҳ қозоғистонлик, гоҳ ўзбекистонлик футболчиларда бўлди. Лекин бошқа гол киритиш икки жамоага ҳам насиб этмади.

"Алма-ТВ Кубоги"нинг энг яхши дарвозабони сифатида Игнатий Нестеров тан олинди. "Энг яхши тўпурар" Улуғбек Бақоев бўлди. У уч гол киритган. "Энг яхши ҳужумчи" сифатида эса яна бир футболчимиз Александр Гейнрих эътироф этилди.

Футбол бўйича Осиё чемпионлар лигаси гуруҳ баҳсларига старт берилди. Унда иштирок этаётган Фарғонанинг "Нефтчи" клуби, гарчи сафарда тўп суришига қарамай, дастлабки 3 очкони қўлга киритди.

"Нефтчи" бўш келмади

Ироқнинг "Ан-Нажаф" клубига қарши Ал-Қувайт шаҳридаги "Сабоҳ Ас-Салим" ўйингоҳида баҳс олиб борган фарғоналик футболчилар 0:1 ҳисобида ғалаба қозонишди. Гол муаллифи "Нефтчи" сардори Акмал Холматов бўлди. Ушбу гуруҳдаги ("С") иккинчи учрашувда "Ал-Карама" (Сурия) клуби "Ал-Садд" (Қатар)ни 2:1 ҳисобида мағлубиятга учратди.

Энди фарғоналиклар 21 март куни ўз майдонларида "Ал-Карама"ни қабул қиладилар. Айнан шу куни "Пахтакор" ҳам биринчи учрашувни ўтказади. "В" гуруҳидан жой олган пойтахтликлар Қувайтда "Қувайт СК"га қарши тўп сурадилар. Бу гуруҳда уч жамоа баҳс олиб бормоқда. Эроннинг "Истиқлол" клуби ОФК қонун-қоидаларини бузганлиги учун мусобақадан четлатилганди. 1-турдаги "Қувайт СК" ва "Ал-Ҳилол" (Саудия Арабистони) ўртасидаги учрашув 1:1 ҳисоби билан якунланди.

Чорак финал жуфтликлари маълум

УЕФА томонидан чемпионлар лигаси чорак финал жуфтликлари эълон қилинди. "Реал" (Мадрид)ни мусобақадан чиқариб юборган "Бавария" ярим финалга йўлланма олиш учун Италиянинг "Милан" клубига қарши майдонга тушадиган бўлди.

"Барселона"ни "зор қақшатган" "Ливерпуль" эса ПСВ "Эйндховен"га дуч келди. Италиянинг яна бир клуби "Рома" "Манчестер Юнайтед"га қарши баҳс юритади. Ва ниҳоят, чорак финалнинг яна бир ўйинида "Челси" ҳамда "Валенсия" ўзаро "ҳисоб-китоб" қилади.

"Милан" – "Бавария" ва ПСВ "Эйндховен" – "Ливерпуль" учрашувлари 3 ҳамда 11 апрель кунлари бўлиб ўтади. "Рома" – "Манчестер Юнайтед" ва "Челси" – "Валенсия" жуфтликлари 4-10 апрель кунлари майдонга тушишади. (Рўйхатда биринчи келтирилган жамоалар илк учрашувда мезбонлик қилишади).

Камар ўзида қолди

Украиналик супероғир вазнли боксчи Владимир Кличко Германиянинг Манхейм шаҳридаги "SAP-арена" саройида ўзининг навбатдаги "жанги"ни ўтказди.

Профессионал бокснинг IBF версияси жаҳон чемпиони ҳисобланган кичик Кличкога қарши бу сафар биринчи рақамли даъвогар АҚШлик Рей Остин рингга кўтарилди.

1-раундда, асосан, бир-бирини синовдан ўтказган боксчилар 2-раундда ҳақиқий "жанг"га киришишди. Аниқроғи, Владимир рақибини бир неча аниқ зарбалари билан қулатди. Рефери Эдди Коттон санашни якунлагунга қадар Рей Остин ўрнидан турмади. Шу тариқа, Владимир Кличко профессионал боксдаги 48-ғалабасини (51 "жанг"дан) нишонлади.

– Мен бугун ғалаба қозонганимдан хурсандман. Ўйлайманки, мухлисларнинг ҳам кайфиятлари яхши. Тўғри, "жанг" тез тугаб қолди. Супероғир вазнда бу камдан-кам кузатиладиган ҳолат, – деб айтиб ўтган Владимир Кличко беллашувдан сўнг берган интервьюсида.

Ф.АБИЛОВ тайёрлади.

Баҳорий таомлар

Қўзиқулоқли эзилма

Қўзиқулоқнинг мурғак кўкатларидан қирқиб олинади ва яхшилаб ювилади. Бир оз тузли сувда бир неча дақиқа қайнатилади. Кўкатни сувдан ажратилиб, майдалаб тўғралади.

Олдиндан тайёрлаб қўйилган қайла, яъни ун, сариёғ, сут солиб қуюқлашгунича қайнатиб олинади.

Тайёр бўлган эзилма сметана билан зеб берилиб, дастурхонга тортилади.

Бунинг учун 500 грамм қўзиқулоқ (шовул), 6 ошқошиқ сариёғ, 2 ошқошиқ ун, 1 ошқошиқ сметана, таъбга қараб туз керак бўлади.

Мазкур таом климакс ҳолатидаги нохуш дардни енгиллаштиради, иштаҳани очади, киши аъзоларига қувватбахш таъсир кўрсатади.

Крафшли қуймоқ

Тухум сут билан обдон ийдирилади. Унга янги крафш кўкатининг майда қилиб тўғралгани қўшилади ва товадаги ёғга қуйилиб, қуймоқ тайёрланади.

Ушбу таом учун 1 стакан сут, 4 дона тухум, 2 ошқошиқ майдаланган крафш (петрушка), 2 ошқошиқ ун ва таъбга қараб туздан фойдаланилади.

Тайёрланган қуймоқ лаззатли ҳамда татимли бўлиши билан бирга, эркакларда учраб турадиган тоқ безларининг яллиғланишига маълум даражада даволик қилади. Аёлларни кўкрак бези ўсмасидан муҳофаза қилади.

Тухумли ййратма

Баҳорий исмалоқ барглари олиниб, тозалаб ювилади-да, майдалаб, бир оз намакли сувда қайнатилгач, човли орқали сувдан олинади ва ёғли товада қовурилади. Сутга қўшиб ийдирилган тухум қуйилиб, духовкада пиширилади.

600 грамм исмалоқ, 3-4 дона тухум, 1/3 стакан сут, 2 ош қошиқ миқдорида ёғ, таъбга қараб туз ййратма учун керакли маҳсулотлардир.

Исмалоқли таом айни баҳор ойларида қувват бағишловчи (таркибида фолат, пантотен ачили, салмоқли миқдорда қон туғдирувчи темир, фосфор, калий, кальций, магний, йод ва дармондорилар дастасини сақлайди), мичал ҳасталигига даволик қилади, авитаминоз билан оғриганларга фойдали ҳисобланади.

Исмалоқли шўрва

Исмалоқ яхшилаб ювилади ва қайнаб турган намакли сувга солиниб, ёғи олинмаган сут қўшиб 10 дақиқа қайнатилади. Сўнгра сузиб ажратилади. Алоҳида бутунлигича сувда пиширилган тухум пўчоғидан арчилаб, майдалаб кесилади. Қоқ нон қизартирилиб, ёғ қўшилади.

Исмалоқ тақсимчаларга солиниб, унга ёғланган қоқ нон қўйилиб, унинг устига майдаланган тухум сепилади.

Қайнатмага 1 кг исмалоқ, 2 ошқошиқ сут, 4 ошқошиқ ёғ, 2 ошқошиқ талқонланган қоқ нон, таъбга қараб туз солинади.

Мазкур хушхўр таом дармонбахш, қон кўпайтириш хусусияти билан ажралиб туради.

Барчага маълумки, айни баҳор палласида турфа кўклам кўкатлари асосида таомлар тайёрланади. Бу борада кўкатли чучвара ва сомсаларни ҳам эслатиб ўтмоқ даркор. Кўкатли чучвара ва сомсалар одам жисмида модда алмашинув жараёнига ижобий таъсирини кўрсатади, кўзнинг илғаш хусусиятини оширади, бош гангишига хотима беради, ошқозон-ичак фаолиятини яхшилайди, организмнинг тахмаза моддалардан тозаланишига омилкорлик қилади, сафро ажралишини меъёрга солади ва ҳоказо.

Авваламбор, баҳорий кўкатларни саноат корхоналари атрофидан, йўл ёқаларидан, зовур сувлари бетларидан, йўлак четларидан, фермалар яқинидан термаслик керак. Чунки, улар заҳарли моддалар билан ифлосланган бўлади. Фақат тоза ерлардан, сой, жилға бўйларидан терилган кўкатлар шифолилиги билан ажралиб туради.

Маннон НАБИЕВ

Б.РИЗОҚУЛОВ олган сурат-лавҳа.

Истиқлол инъом этган бахт!

Утерянный гос.ордер № 02-02/5 от 11.11.1992 г. права собственности на квартиру на имя Андарзановой Мафрузы Мухамедовны, считать недействительным.

Андижон вилояти Марҳамат туманидаги "Олимп-қурилиш ривож" масъулияти чекланган жамияти ўз фаолиятини тугатади. Даъволар эълон чоп этилган кундан бошлаб бир ой мобайнида қабул қилинади. Тел.: 8-3745726623.

Самарқанд вилояти Иштихон тумани ҳокимлиги томонидан 2003 йили КТФ "Ҳусан қизи Дилшода"га берилган Низом йўқолганлиги сабабли бекор қилинади.

Тошкент вилояти давлат мулкини бошқариш ва хусусийлаштириш бошқармаси томонидан 1993 йил 30 мартда Гавриэлов Нисон Бахурович номига берилган № 191 рақамли давлат ордери йўқолганлиги сабабли бекор қилинади.

Тошкент шаҳар Собир Раҳимов тумани ИИБ томонидан хусусий тадбиркор Рашидов Қодирхон Тўйчиевич номига берилган думалоқ муҳр йўқолганлиги сабабли бекор қилинади.

Тошкент шаҳар Ер ресурслари ва давлат кадастри бошқармаси томонидан 2000 йил Тошкент шаҳар Ҳамза туманидаги "KOMIL YOQUB" жамоа корхонасига берилган, Ҳамза тумани Фарғона йўли 7-уйга тегишли бўлган № 4-166/2000 рақамли бино кадастри ҳужжати йўқолганлиги сабабли бекор қилинади.

"XOJI SAID" хусусий корхонаси ўзининг ҳуқуқий мақомини "XOJI SAID" масъулияти чекланган жамиятига ўзгартирмоқда. Ушбу жамият хусусий корхонанинг барча дебитор ва кредитор қарзлари бўйича ҳуқуқий вориси ҳисобланади. Даъволар эълон чоп этилган кундан бошлаб бир ой мобайнида қабул қилинади. тел.: 143-50-74.

ДХО "Kommunissiqlik-qurilish" сообщает о преобразовании в ООО "Kommunissiqlik-qurilish". Претензии принимаются в течение одного месяца со дня опубликования объявления.

Утерянный аттестат зрел. о среднем образовании А № 522641, выданный 1991 г. сред.шк. № 212 Хамзинского района г.Ташкента на имя Гнедых Андрей Николаевич, считать недействительным.

Утерянный гувоҳнома № 000818, выданный 24.12.2004 г. хокимиятом Юнусабадского района г.Ташкента на имя ООО "M-RIZO-SAVDO-BIZNES", считать недействительным.

ООО "M-RIZO-SAVDO-BIZNES" Юнусабадского района г.Ташкента (код по ОКПО 19879383) сообщает об уменьшении Уставного фонда с 1 380 266 сум до 1 000 000 сум. Претензии принимаются в течение одного месяца со дня опубликования объявления. Тел.: 134-87-54.

Ўзбекистон Республикаси "Ёғ-мой ва озиқ-овқат саноат" уюшмаси жамоаси Назорат-тафтиш бўлими бошлиғи Давронбек Хажиевга падари бузруквори

ОЗОД ОТАнинг

вафоти муносабати билан чуқур таъзия изҳор этади.

Бош муҳаррир Ўткир РАҲМАТ

ТАҲРИР ҲАЙЪАТИ: Саид АҲМАД, Ағитай АДИЛОВ, Ўктам БАРНОЕВ, Фахриддин КАЛОНОВ, Комилжон МАМАЖОНОВ, Суннат САЙДАЛИЕВ, Ҳабиб ТЕМИРОВ, Ғафур ШЕРМУҲАММАД.

МУАССИСЛАР: Ўзбекистон Республикаси Агросаноат комплекси таркибидаги ҳамда шу тармоққа дахлдор вазирликлар ва идоралар

ТЕЛЕФОНЛАР: Хатлар ва жамоатчилик билан алоқалар бўлими – 136-58-83, 136-56-25, Котибият - 133-95-17, Реклама ва эълонлар - 133-44-43, 136-54-44, 133-28-04, Факс - 133-44-43, 133-40-87

ВИЛОЯТ МУХБИРЛАРИ: Қорақалпоғистон Республикаси – 8-361-58-512-17, 22-35-753; Андижон - 8-374-22-234-08; Бухоро - 8-365-22-644-61; Жиззах - 8-372-22-606-34; Навоий - 8-436-22-60-525; Наманган - 8 - 369-41-234-23; Фарғона - 8-373-61-221-97; Самарқанд - 8-366-2-33-70-57; Сурхондарё - 8-376-46-526-61; Сирдарё - 8-367-37-23-813; Тошкент - 8-371-136-56-21; Хоразм - 8-362-22-623-50; Қашқадарё – 8-375-22-765-42.

Реклама ва эълонлар матни учун буюртмачи жавобгар

ⓗ -тижорат мақола

МАНЗИЛИМИЗ: 700083, Тошкент, Матбуотчилар кўчаси, 32-уй

Навбатчи: Ф.АБИЛОВ
Саҳифаловчилар: Р. ЁДГОРОВ, А. САФОНОВ
Бош мусаҳҳиҳ: Х.ТОШХЎЖАЕВ

Ўзбекистон Матбуот ва ахборот агентлиги томонидан 2003 йил 20 ноябрда № 050 - рақам билан рўйхатдан ўтказилган.

Газета сешанба, пайшанба ("Ҳаёт"-илова), жума кунлари чиқади.

E-mail: kishlokhayoti@mail.ru

Буюртма Г-217, ҳажми 2 босма табоқ.

Офсет усулида босилди, қоғоз бичими А-2.

Босишга топшириш вақти: 21.00. Босишга топширилди: 22.20 Адади - 20965

Газета таҳририятнинг ўзида компьютерда терилди ва саҳифаланди.

"Шарқ" нашриёт-матбаа акциядорлик компанияси босмахонасида босилди. Манзили: "Буюк Турон" кўчаси, 41-уй.

1 2 3 4 5